O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

2000 йил 18 апрел сешанба

Сотувда эркин нархда
№ 74 (2371)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Т.Холтоевни Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири этиб тайинлаш тўғрисида

Туроп Холтоев Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2000 йил 17 апрел.

АҚШ ДАВЛАТ КОТИБИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Шу кунларда мамлакатимизда АҚШ Давлат котиби Мадлен Олбрайт меҳмон бўлиб турибди. Меҳмон 16 апрел куни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов билан учрашди. Суҳбат чоғида икки мамлакат ўртасидаги узоқ муддатли сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилиниб, минтақавий ва халқаро миқёсда хавфсизликни таъминлаш, барқарорликни сақлаш муаммолари борасида фикр алмашилди.

АҚШ Давлат котиби Тошкентдаги Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети талабалари ва ўқитувчилари ҳузурида маъруза қилди.

Мадлен Олбрайт ўз маърузасида Ўзбекистон-АҚШ муносабатлари, АҚШнинг Марказий Осиё мамлакатларига нисбатан юритаётган сиёсати ҳамда дунёвий ва минтақавий хавфсизлик муаммолари ҳақида ўз фикрларини баён этди. У Ўзбекистон халқи қадимдан маърифатлилиги билан ажралиб туришини таъкидлади. Масалан, Бухорода дунёдаги энг йирик ва бой кутубхона бўлгани тарихдан яхши маълум. Бу шаҳардан дунёга машҳур математиклар, фалакиётшунослар, шоирлар, шифокорлар ва бошқа соҳа билимдонлари етишиб чиққан. Буюк Абу Али ибн Синонинг “Тиб қонунлари” неча юз йиллардан буён бутун дунёда тиббиёт олимлари учун муҳим қўлланма вазифасини ўтаб келмоқда. М.Олбрайт Ўзбекистонга мазкур сафари чоғида дунёнинг маданий ва маърифий марказлари бўлмиш Самарқанд ва Бухорони зиёрат қилишни сабрсизлик билан кутаётганини ҳам алоҳида таъкидлади.

Бевосита ташрифга оид мавзу – ўз давлатининг минтақамиз мамлакатларига нисбатан юритаётган сиёсатига тўхталган М.Олбрайт, АҚШнинг Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорлик ҳукм суришидан манфаатдор эканини айтди. Халқаро иқтисодий интеграция кучайиб бораётган ҳозирги шароитда бир мамлакат бозорининг ривожланиши кўплаб бошқа ўлкалардаги бозорлар ривожига боғлиқ. Шундай экан, савдо-сотиқ, сармоя, энергетика ва бошқа соҳаларда ҳамкорликни кенгайтириш учун, хавфсизлик масалалари, жумладан, халқаро террорчилик, қурол-яроғ ва наркотик моддаларнинг ғайриқонуний савдоси, айирмачилик каби иллатларга қарши ҳамкорликда курашиш мақсадга мувофиқдир.

М.Олбрайт Марказий Осиёда хавфсизлик масалаларига алоҳида тўхталиб, АҚШ ҳукумати минтақада экстремистик кайфиятдаги гуруҳлар ҳамда наркотик моддалар ташиладиган йўллар пайдо бўлишидан ташвишда эканини айтди. У минтақамизда беқарорлик келиб чиқишига асосий сабаб Афғонистондаги қуролли можаролар эканлигини ҳам таъкидлади. Шунингдек, М.Олбрайт АҚШ ҳукумати ўтган йили Тошкентда юз берган портлашлардан, қўшни Қирғизистон жанубига террорчилар бостириб кирганидан қаттиқ ташвишга тушганини, мазкур муаммоларни ҳал этишда Ўзбекистондан ёрдамини аямаслигини қайд этди.

АҚШ Давлат котиби минтақада тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш борасида Ўзбекистон раҳбарияти юритаётган сиёсатга юқори баҳо берди.

М.Олбрайт маърузасининг яна бир қисми бозор иқтисодиёти тамойилларига таяниб иш юритадиган кучли демократик институтлар барпо этиш мавзуида бўлди. Ҳақиқий демократик жамият ҳар қандай муаммони ҳал қила олади. Сиз айнан ана шундай жамият қуриш йўлини танлагансиз. Бу узоқ ва машаққатли йўл, бироқ кўзланган мақсад — хайрли. Бу йўлда АҚШ Ўзбекистонни ҳар томонлама қўллаб қувватлайди, деди у.

(ЎзА)

БУНЁДКОРЛИК ИНШООТЛАРИ

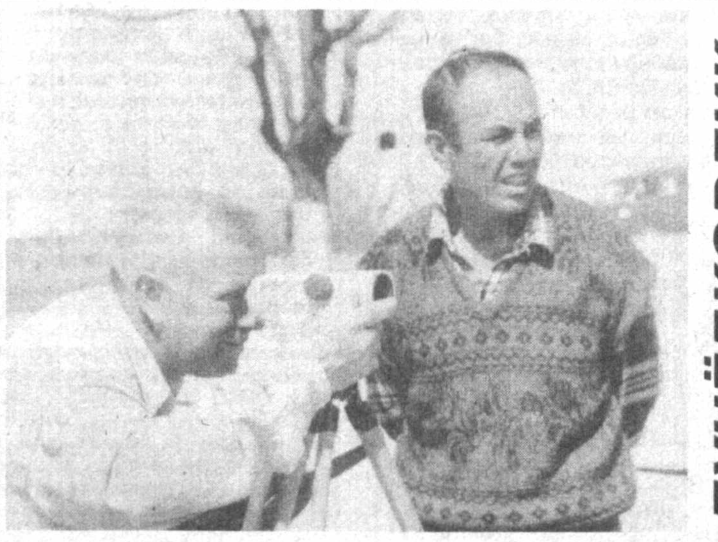

Озодлик, эркни орзу қилиб, бу йўлда жонини ҳам аямаган аждодларимизнинг хотирасини ёд этиш ҳар бир ўзбек фарзандининг инсоний бурчидир. Юнусобод туманида бунёд этилаётган «Шаҳидлар хотираси» ёдгорлик мажмуи қурилишида каттаю кичик, талабаю зиёли, ички ишлар ходимлари-ю, маҳалла аҳли — барча-барча иштирок этмоқда. Бу ерда ҳар шанба, якшанба кунлари ҳашарлар ўтказилиб, мажмуани ўз муддатида топшириш нияти билан яшамоқдалар. Насиб бўлса, бу майдон фарзандларимизни истиқлолимизга садоқат, ватанпарварлик ва фидойилик руҳида тарбиялашда ўз ҳиссасини қўшади. Сураткаш мухбиримиз Нўъмонжон Муҳаммаджоновнинг ушбу тасвирида қурилишда олиб борилаётган ишлар акс этган.

“ХАЛҚ ИШОНЧИ – ОЛИЙ МАСЪУЛИЯТ”

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг “Ўзбекистон” нашриёти “Халқ ишончи — олий масъулият” деб номланган янги китобни босмадан чиқарди. Ушбу салмоқли мажмуада 2000 йил бошида мамлакатимизда рўй берган муҳим воқеа - Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови билан боғлиқ жуда қимматли ҳужжатлар жамланган бўлиб, улар ана шу муҳим сиёсий тадбирнинг тарихий аҳамиятини янада тўлароқ англаб етишга хизмат қилади.

Китобнинг салмоқли қисмини Юртбошимиз Ислом Каримовнинг Президентликка номзод сифатида сайловчилар билан учрашувларда сўзлаган нутқлари ҳамда иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги маърузаси ташкил этади. Уларни мутолаа қилар экансиз, Президентимизнинг “Мен ўзимнинг энг эзгу мақсадим, ҳаётимнинг маъно-мазмунини бошлаган ижобий ишларимизни давом эттириш, ҳар бирингизнинг эртанги кундан кутаётган орзу-умидларингизни рўёбга чиқариш йўлида хизмат қилиш деб биламан. Мен учун бундан бошқа олий мақсад, бошқа улуғ саодат йўқ” деб айтган пурмаъно сўзлари, шубҳасиз, ҳар биримизнинг қалбимизда чуқур фахр-ифтихор туйғусини уйғотади.

Маълумки, Президент сайлови мамлакатимизнинг демократия сари ҳаракатида янги муҳим қадам бўлди. У фуқароларнинг сиёсий фаоллиги ошганлигини, уларнинг ўз сайлов ҳуқуқларидан фойдаланиш орқали давлат ҳокимиятини шакллантиришда бевосита иштирок этишга интилаётганликларини кўрсатди. Бу билан Ўзбекистон ўзининг нафақат эркин демократик ривожланиш тамойиллари тарафдори эканлигини, балки уларни изчиллик билан ҳаётга татбиқ этаётганлигини ҳам бутун дунёга намойиш этди. Бу китобдан ўрин олган барча ҳужжатларда: чет эллик кузатувчиларнинг фикрларида, хорижий мамлакатларнинг раҳбарлари, таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари ҳамда Ватанимизнинг турли бурчакларидан Юртбошимиз номига келган самимий қутловларда жаҳон матбуоти саҳифасида Ўзбекистон ва унинг Йўлбошчиси тўғрисида эълон қилинган мақолаларда ўз ёрқин ифодасини топган.

(ЎзА)

ТЎЛОВ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАШГА ЭЪТИБОР БЕРАЙЛИК!

Вазирлар Маҳкамасида Ҳисоб-китоблар механизмини такомиллаштириш ва бюджетга тўловлар интизомини мустаҳкамлаш бўйича ҳукумат комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда вазирликлар, идоралар, корпорациялар, концернлар, компаниялар, уюшмалар ва бошқа ташкилотлар раҳбарлари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў.Султонов раислигида ўтган мазкур мажлисда бюджет билан ҳисоб-китоб қилишга оид масалалар, шунингдек, жорий йилнинг 1 апрелига кўра вазирлик ва идораларга қарашли хўжалик юритувчи субъектларнинг дебиторлик-кредиторлик қарздорлиги ҳолати муҳокама қилинди.

Комиссия томонидан таъкидланганидек, ўзаро қарзларни қисқартириш бўйича кўрилган аниқ чора-тадбирлар натижасида мониторинг олиб борилаётган 22 асосий вазирлик, идора ва хўжалик бирлашмаларининг муддати ўтган дебиторлик қарзлари 2000 йил 1 январдаги 1321,1 миллион сўмга нисбатан 1 мартгача 996,8 миллион сўмгача (24,5%) камайган.

Мажлисда бир қанча вазирлик ва идоралар раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди, бюджетга тўловлар бўйича муддати ўтган қарзлар қопланишини, шунингдек, муддати ўтган дебиторлик қарзларининг ундириб олинишини таъминламаган айрим вазирлик ва идоралар ишига салбий баҳо берилди. Айниқса, кўриб чиқилган масалаларга доир ҳукумат қарорларини етарли даражада бажармаётган “Ўзбекистон темир йўллари” давлат акциядорлик компанияси, “Ўздонмаҳсулот” давлат акционерлик корпорацияси, “Ўзсувқурилиш” давлат концерни, “Ўзбектрансқурилиш” уюшмаси, Ўзбекистон почтаси ва телекоммуникациялар агентлиги, “Ўзқишхўжтаъминоттаъмир” давлат кооператив қўмитаси, “Ўзқурилишматериаллари” акционерлик компанияси ва бошқа ташкилотлар раҳбарларининг фаолияти кескин танқид қилинди.

Мажлисда тўлов интизомини мустаҳкамлаш борасида етарлича иш олиб борилмаётганлигининг сабаби шартномавий мажбуриятларни бажаришда ижро интизоми, талабчанлик сусайганлиги, шунингдек, айрим раҳбарлар ва мутахассисларнинг ўз хизмат вазифаларини бажаришга совуққонлик билан қараётганида эканлиги таъкидланди. Ҳукумат комиссиясининг қарорига кўра бюджет олдидаги қарздорликнинг ўсишига йўл қўйган раҳбарларга нисбатан интизомий жазо чоралари кўрилди.

Вазирлик ва идоралар раҳбарларига қарздорлик миқдорини камайтириш бўйича тезкор чоралар кўриш вазифаси топширилди.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИДА

Кеча Олий Мажлис Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси ҳамда Оила ва аёллар муаммолари комиссиясининг қўшма мажлисида Хотин-қизлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича халқаро Конвенциялар ва Ўзбекистон Республикаси қонунларининг Тошкент вилоятидаги ижроси ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Уни қўмита раиси Э. Воҳидов олиб борди.

Кўрилган масала юзасидан Олий Мажлис депутати, қўмита ва ишчи гуруҳи аъзоси З. Мунавваров ҳамда Тошкент вилояти ҳокими ўринбосари, вилоят хотин-қизлар қўмитаси раиси С. Хўжаева ахборот берди.

Маълумки, мамлакатимиз парламенти томонидан хотин-қизлар ҳуқуқлари бўйича Хотин-қизлар ҳуқуқлари камситилишининг барча шаклларига барҳам бериш, Хотин-қизларининг сиёсий ҳуқуқлари, Бир хил қийматга эга бўлган меҳнат учун эркаклар ва хотин-қизларни тенг рағбатлантириш ва Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисидаги конвенциялар ратификация қилиниб, бир қатор қонунлар қабул қилинган. Хўш, Тошкент вилоятида уларга қандай амал қилинмоқда?

Қўмита ва комиссия томонидан ушбу масаланинг ижросига доир тайёрланган маълумотномада қайд қилинишича, Тошкент вилояти аҳолисининг 50,4 фоизини хотин-қизлар ташкил этади. Аёлларнинг сиёсий фаоллигини белгилайдиган энг муҳим далиллардан бири шундаки, вилоят миқёсида фаолият кўрсатаётган раҳбарларнинг 26,4 фоизи, туман ва шаҳарлар бўйича ишлаётган раҳбарларнинг 13,4 фоизини аёллар ташкил этади. Олий Мажлисга сайланган 24 депутатнинг 4 таси, вилоят кенгашига сайланган депутатларнинг 14,8 фоизи, туман ва шаҳар кенгашларига сайланган депутатларнинг 13,3 фоизи хотин-қизлардир.

Хотин-қизларнинг салмоғи, айниқса, халқ таълими ва соғлиқни сақлаш тизимида залворли: таълим муассасаларида бу рақам 69 фоиз, олий маълумотли шифокорлар 60,14, ўрта тиббиёт ходимларининг сони эса 88,33 фоизга етади. Вилоятда барча соҳа ва тармоқларда хотин-қизлардан жами 386 нафар фан доктори, 75 нафар фан номзодлари фаолият кўрсатаяпти.

Шаҳар ва туманларда ўтказилган текширувлар аёллар фундаментал сиёсий ҳуқуқларининг бузилиш ҳоллари йўқлигини кўрсатди. Барча сайловларда уларнинг эркаклар билан тенг овоз бериши, ҳеч қандай камситишларсиз, эркаклар билан тенг равишда миллий қонунчиликда белгиланган муассасаларга сайланиши, давлат ва жамоат функцияларини эркаклар билан тенг ҳолатда бажариш каби ҳуқуқ ва талабларга тўла риоя этилмоқда.

Вилоят хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан тузилган “Ижтимоий мослашув маркази” фаолияти ҳақида алоҳида тўхталиш жоиз. Унинг асосий мақсади — қамоқдан озод этилган аёлларнинг ижтимоий-сиёсий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, иш билан таъминлаш масаласини назорат қилишдан иборат. Ўрганиш давомида қизларни мажбуран турмушга бериш, яқин қариндошлар билан қуда бўлишга интилиш каби ҳолатлар аниқланмади. Айниқса, қишлоқ жойларида мактабни тугатмай қолаётган қизлар билан боғлиқ ҳолатлар кескин камайган. Ишга қабул қилишдаги эркак ва аёллар тенглиги тамойилининг бузилиши билан боғлиқ ҳар қандай ҳолатга муросасиз муносабат билдирилмоқда. Масалан, Тўйтепадаги “Кобул Текстайл” корхонасига ишга қабул қилинаётган аёлларга нисбатан 3 йилгача ҳомиладор бўлмаслик мажбуриятини юклашга уриниш вилоят ҳокимлигининг бевосита аралашуви билан бекор қилинган.

Мажлисда, шунингдек, эркак ва аёлларнинг тенг қийматга эга меҳнатини баробар тақдирлаш, Оналикни ҳимоя қилиш тўғрисидаги Конвенция ва миллий қонунчилик талабларининг бажарилиши борасида ҳам муайян ишлар қилингани, муаммолар ҳам борлиги далиллар асосида алоҳида таъкидланди. Хотин-қизлар сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маънавий-маданий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳақидаги халқаро конвенциялар ва миллий қонунчилик талабларининг бажарилиши қониқарли, деб баҳоланди ва бир қанча тавсиялар берилди.

Мажлисда кўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди. Унинг ишида иштирок этган республика Бош вазири ўринбосари Д. Ғуломова муҳокама қилинган масала юзасидан ўз мулоҳазаларини билдирди.

Ўз мухбиримиз.

Истиқлол мафкураси майдонларида

МИЛЛАТНИНГ ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗИ

Олис сафарга чиққан йўловчи қоронғи кечаларда кўкда чарақлаган Қутб юлдузига қараб йўлини топиб олади. Янги жамият қуришга отланган одамлар ҳам йўлдан адашмаслик учун ўзларининг Қутб юлдузига, яъни мафкурасига, миллий ғоясига эга бўлмоқлари керак.

Яқинда Оқсаройда Президент ҳузурида адиблар, шоирлар, олимлар ва журналистлар иштирокида ўтган анжуман айни шу масалага бағишланди. Президентимиз ҳар галгидек тўлқинланиб, ёниб, жўшиб, бу масала ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини ўртага ташладилар, зиёлиларнинг бу борадаги сусткашликларини, зиммаларидаги масъулиятли вазифаларни ёлчитиб бажармаётганликларини танқид қилдилар.

Президент олдинга сурган ғоялар одамлар қалбида акс-садо берди. Бугун телевидение ҳам, радио ҳам, турли-туман газеталар ҳам бутун эътиборини шу масалага қаратиб қолди. Бу ишга алоқадор ташкилотларда, ўқув юртларида, вазирликлар ва ҳокимликларда йиғинлар ўтказила бошланди. Зиёлилар тўсатдан эсларига тушиб қолгандек, бир-бирларига зўр бериб мафкурани тушунтиришга киришдилар. Бу яхши, албатта! Фақат бу ўринда кампаниябозликка берилиб кетишдан сақланиш керак, бу муҳим масалани дабдабали, баландпарвоз, лекин мағизи пуч сўзлар бўтқасига кўмиб ташлаб, сийқасини чиқармаслик лозим. Хўш, мафкура нима дегани? Гапни чувалаштирмай, унга ихчам шаклда таъриф берадиган бўлсак, мен шундай дердим: мафкура жамиятнинг ижтимоий идеалини ифодаловчи ва шу идеалга эришиш йўлларини кўрсатиб берувчи дастуриламалдир. Шу маънода бугун биз мафкура ҳақида кўп муҳокамалар юритаётган бўлсак-да, у бугун пайдо бўлиб қолган масала эмас. Мустақиллик йўлларига қадам қўйган биринчи кунлардан бошлабоқ Ислом Абдуғаниевич ўзининг нутқларида, суҳбатларида, мақола ва рисолаларида бизнинг миллий мафкурамизнинг асосий хусусиятларини, етакчи белгиларини, қолаверса, моҳиятини очиб берган. Ўзбекистон — келажаги буюк мамлакат. Бизнинг асосий мақсадимиз — обод ва озод Ватан яратиш. Бу Ватанда қонун асосий ўрин тутадиган омил бўлмоғи, адолат барқарор бўлмоғи, эркинлик байроғи ҳилпираб турмоғи, халқ ўз юртининг, ўз меҳнатининг эгаси бўлиб, тўқ, фаровон ҳаёт кечирмоғи керак. Хўш, бу олий мақсадга қандай эришилади? Обод ва озод Ватан яратишнинг қанақа йўллари бор? Бунинг йўллари кўп, албатта. Бир кичик мақолада уларнинг ҳаммаси тўғрисида батафсил тўхташнинг имкони йўқ. Шунинг учун бу ўринда айрим масалаларни тилга олиш билангина чекланамиз.

Аввалам бор, бизнинг юртимизда яшайдиган ҳар бир одам жуда теран миллий туйғуга, янада аниқроқ айтадиган бўлсак, миллий ифтихор туйғусига эга бўлмоғи керак. Шўролар замонида, эски ва янги мустамлака шароитида нафақат бизнинг моддий бойликларимиз таланди, балки миллий туйғуларимиз ҳам поймол қилинди. Биз бугун кенг кўламда, ҳар бир ватандошимизнинг қалбида ана шу таҳқирланган миллий туйғуларимизни тикламоғимиз керак. Биздаги ифтихор туйғуси нафақат Ўзбекистоннинг беқиёс ҳусни жамолига, тенгсиз бойликларига асосланмоғи лозим, балки биз инсоният тараққиётига катта ҳисса қўшган, жаҳон фанига, санъатига, адабиётига буюк сиймоларни етиштириб берган халқ эканимизни билмоғимиз керак. Шоир айтганидек, «қайга борсак, бошда дўппи» билан ўзбек эканимиздан фахрланмоғимиз шарт. Ўз-ўзидан равшанки, бизнинг миллий туйғуларимиз бошқа халқларни менсимаслик, уларни камситиш каби иллатлардан холи бўлмоғи керак. Миллий ифтихор ёхуд миллий туйғу ўз қобиғига ўралиб олиб, бутун оламдан ажралган ҳолда яшаш эмас, балки ўзлигини унутмаган ҳолда, бутун инсониятга эш бўлиб, унинг бой тажрибасидан ўрганиб, ундаги энг яхши жиҳатларни ўзлаштириб тараққий этиб бормоқдир.

Ҳар қандай миллийлик Ватан туйғуси билан чамбарчас боғланиб кетади. Ватанни севиш, уни ҳар нарсадан муқаддас деб билиш, Ватан манфаатлари йўлида фидокорликка тайёр туриш — инсоннинг қадимий ва табиий туйғуларидан биридир. Фақат бу туйғуни мавҳумлаштириш керак эмас. Албатта, шоирлар Ватан шаънига энг сара, энг кўтаринки, энг оташин сўзларини айтишади. Лекин бу ҳар бир одамнинг Ватанга муҳаббати фақат оғизда, Ватан ҳақида узлуксиз мадҳия айтишда бўлиши керак эмас. Бир замонлар Англияга душманлар таҳдид солганда, ҳамманинг ватанпарварлиги жўшиб кетиб, бош қўмондоннинг олдига «биз Ватан учун нима қилиб берайлик?» деб ёпирилиб борган экан. Шунда қўмондон «Ҳар бирингиз ўз ўрнингизда ўз зиммангиздаги ишни ўринлатиб бажарсанглар, шунинг ўзи кифоя, Ватан сизлардан рози бўлади» деган. Шунга ўхшаш чинакам ватанпарварлик Ватаннинг бойликларига бойлик қўшиш йўлида, унинг қудратини ошириш борасида фидокорона меҳнат қилишни тақозо қилади.

Миллий мафкурамизнинг энг муҳим жиҳатларидан яна бири шундаки, у миллий ва тарихий қадриятларимизга, умуминсоний ва умумисломий бойликларга таянмоғи керак. Обод ва озод юртни маънавий жиҳатдан баркамол одамларгина қура олади. Баркамолликка эса инсон кундалик фаолиятида ўзининг маънавий сифатларини — одамийлиги, саховатпешалиги, имон-эътиқоди, савобталаблиги, эзгулиги ва олижаноблигини муттасил ўстириб бориш орқали эришади. Бу тўғрисида ҳам Президентимиз ҳар биримизга дастуриламал бўладиган, жуда ихчам ва жуда маънодор қилиб айтган: «Савоб ишни ҳар ким ва ҳар куни қилмоғи керак!».

Биз бугун «миллий» мафкура ҳақида гапираётган эканмиз, бу мафкуранинг фақат ўзбек миллатига тегишли эканини, республикамизда истиқомат қилувчи бошқа юзлаб миллат вакилларига дахлдор эмаслигини назарда тутмаймиз. Шунингдек, гап бу мафкурани фақат ўзбек миллатига мансуб одамлар шакллантиришн ҳақида ҳам кетаётгани йўқ. Гап биринчи навбатда, янги мафкуранинг миллий анъаналарга таяниши, миллатнинг бугунги реал хислатларидан, реал тафаккуридан чиқиб келиши, миллатнинг руҳияти ва маънавияти билан чамбарчас боғлиқ бўлиши ҳақида боряпти. Диёнат, инсоф, меҳр-мурувват, оқибат, андиша каби хислатлар ана шундай миллий рангга эга хислатларки, мафкурамизни шакллантиришда улар четда қолмаслиги керак.

Албатта, миллий мафкурамизнинг мазмуни ва етакчи хусусиятлари ҳақида яна хўп гапириш мумкин. Лекин ҳозирча гапни шу ерда тўхтатиб, уни ёшларга қандай сингдириш тўғрисида бир-икки мулоҳаза айтсак, маъқулроқ бўлар. Бу борадаги имкониятлар жуда кенг ва хилма-хилдир. Бу йўлда адабиёт ва санъат катта хизмат қилмоғи, журналистлар, педагоглар, бошқа зиёлилар, турли-туман жамоалар, ҳар хил ҳуқуқий органлар ва бошқа ташкилотлар катта рол ўйнамоғи керак. Китоблар, рисолалар, мақолалар чоп этиб туриш, дарсликлар яратиш, тез-тез баҳслар, мунозаралар, жонли суҳбатлар ўтказиб турмоқ жоиз. Буларнинг бари зарур. Шунингдек, ёшларимизнинг ғоявий тарбиясига алоҳида эътибор бермоқ керак. Негаки, қаерда ғоявий бўшлиқ, фикрсизлик, маслаксизлик мавжуд бўлса, ўша ерни сохта мафкуралар, шикаста ғоялар, ёвуз ниятлар ва қора фикрлар забт этади. Бу ўринда иккита ўта муҳим нарсани эътиборга олиш лозим. Биринчидан, биз миллий мафкурани одамларга сингдирар эканмиз, шўро замонида амал қилинган йўлдан, яъни зўравонлик йўлидан, мажбурлаш, тазйиқлар ўтказиш, жазолаш йўлидан бормаслигимиз зарур. Аксинча, бу соҳадаги бирдан-бир тўғри йўл — Президентимиз қайта-қайта таъкидлаганидек, фикрга қарши фикр, жаҳолатга қарши маърифат билан иш юритишдан иборатдир.

Иккинчидан, бу ишларнинг самарадорлигини таъминлайдиган бирдан-бир омил — сўз билан ишнинг бирлигидир. Инсонларга миллий мафкурани сингдирадиган одам фидойилик ҳақида гапирса-ю, ўзи лоқайд, ташаббуссиз, худбин бўлса, ҳалоллик ва тўғриликдан ваъз айтса-ю, ўзи пораниликқа-лиққа ютиб турса, халқнинг фаровонлиги ёхуд яхши турмуши ҳақида оғиз кўпиртирса-ю, ўзи тўрачилик кўчасидан чиқмаса, фақир ва мискинлар ҳолидан сира хабар олмаса, ишимиз икки дунёда ҳам юришмайди.

Озод ШАРАФИДДИНОВ.

Бевосита мулоқот

АНОНС

БУЮК КЕЛАЖАКНИ СОҒЛОМ АВЛОД ҚУРАДИ

Эл соғлиги — юрт бойлиги! Гарчи бу ибора азалдан айтилса-да, халқ тафаккури яратган ҳикмат ҳамон ўткир маъно билан садо беради. Чиндан ҳам, фуқаролари соғлом, баркамол мамлакатнинг келажаги ишончли ва мунаввардир. Айниқса, истиқлолга эришиб, ўз ҳаётини эркин, мустақил бошқариш ва ривожлантиришга муваффақ бўлган Ўзбекистоннинг яқин ўтмишдаги ва айни кунлардаги тақдирини қиёслаб, фикр юритган киши бугун эл саломатлиги устувор давлат сиёсатига айланганлигини ҳис қилади. Якка зироатчиликка маҳкум этилган ўлканинг химикатлар билан заҳарланган тупроғи, бундай заҳарни бадан-баданига сингдирган озуқа маҳсулотлари, Оролбўйи минтақасида юз берган экологик ҳалокат — яқин ўтмишнинг бу аччиқ оқибатлари — халқ соғлигини ҳам бир аҳволга келтириб қўйган эди. “Ҳар бир кишига — бепул тиббиёт” шиори ўша даврда кўкларга кўтарилди. Лекин бу ишга қизил салтанат ўз бюджетининг “қолдиқ” деб аталган сариқ чақаларинигина раво кўрди.

Мустақил Ўзбекистон ўз фуқароларининг соғлигига совуққон, беписанд бундай муносабатни кескин рад қилди. “Эл соғлиги — юрт бойлиги” шиори навқирон Ўзбекистон янги ижтимоий сиёсатининг асосий қоидаларидан бири бўлиб қолди. Мустақил давлатимиз ўз бюджетидан мамлакат ижтимоий ҳаётини ривожлантириш, жумладан, унинг муҳим йўналишларидан бири бўлган тиббиётни халқаро андозалар даражасига кўтариш мақсадлари учун катта миқёсда маблағлар ажрата бошлади. Президентимиз республикадаги соғлиқни сақлаш тизимини тубдан ислоҳ қилишни истиқлолнинг илк кунларидаёқ устувор вазифалардан бири этиб белгилади. Давлатимиз раҳбари томонидан 2000 йилнинг Соғлом авлод йили деб аталганлиги, шу асосда “Соғлом авлод” давлат дастури қабул қилинганлиги, эл саломатлиги, жумладан, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни тарбиялаб вояга етказиш — стратегик мақсад эканлигини кўрсатади.

Худди шундай масалалар “Халқ сўзи” ва “Народное слово” газеталари муштарийларининг республика соғлиқни сақлаш вазири Ф. F. Назиров билан бевосита мулоқотининг ҳам бош мавзуига айланди.

Ушбу бевосита мулоқот ҳисоботи билан газетамизнинг 3-саҳифасида танишасиз.

Ислоҳотнинг асосий маъноси ва керак бўлса, негизи — бу мулкни ҳақиқий эгасига топшириш, тадбиркорликка кенг имкониятлар яратиб беришдир.

Ислом КАРИМОВ.

ЭРКИНЛАШТИРИШ — ҲАЁТИЙ ЗАРУРИЯТ

ТАШАББУС БЎЛГАН ЖОЙДА ЮТУҚ БОР

ЭЛНИ МАЪМУР, ЮРТНИ ОБОД ҚИЛАЁТГАНЛАР

ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватланмоғи, ҳимоя қилинмоғи ва уларга шарт-шароит яратиб берилмоғи керак, — дейди Андижон вилоят прокурорининг ўринбосари, адлия кичик маслаҳатчиси Нурмуҳаммад ҚУРБОНОВ.

Беш йил муқаддам Асакада «Тадбиркор-6» хусусий корхонаси ташкил этилганди. Ўшанда бу ерда тўрт киши ишлар, йил давомида ўттиз минг сўм даромад топарди. Ўтган йили эса ишловчилар сони 80 нафарга етиб, ялпи даромад етти миллион сўмдан ортди. Сабаби — корхонада «Дамас», «Тико» учун 5 турдаги эҳтиёт қисмлар тайёрлаш йўлга қўйилди. Енгил автомобилларга хизмат кўрсатувчи шохобчалар очилди. Ғилоф тикиш цехи, эҳтиёт қисмлар сотувчи дўкон иш бошлади. Бундан ташқари, «Тадбиркор-6» эндиликда бичув-тикув цехи, бўрдоқичилик базаси, паррандачилик фермаси, пойабзал тикиш цехи ва иссиқхонага ҳам эга.

Кўриниб турибдики, тадбиркорга эркинлик берилса, самарали ишлаши учун етарли шарт-шароит яратилса, уларнинг сафи янада кенгайиб, иш ривож топаверади.

Бироқ тадбиркорлик субъектлари ишига бўлар-бўлмас аралашиш, асоссиз текширишлар ўтказиш уларнинг фаолиятига тўғаноқ бўлади, ташаббуслар, истиқболли режаларнинг сўнишига олиб келади.

Бир мисол. Асака шаҳар солиқ идораси ходимлари амалдаги тартиб-қоидаларга риоя этмай, ҳатто тадбиркорларни қўллаб-қувватловчи ва ҳимоя қилувчи қонунга зид ўнлаб қарорлар қабул қилишгача бориб етишди. Хайриятки, вилоят прокуратураси ўша қарорларнинг 17 тасига протест киритиб, уларни бекор қилди.

Ёки бўлмаса, шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси А. Алимов ва шу қўмита нозири К. Ҳамидовлар мувофиқлаштириш кенгашининг розилигисиз «Асака умиди» кичик корхонасини текширишганига нима дейсиз? Бу қонун талаби бузилганини кўрсатмайдими?

Қўрғонтепа туманида эса деҳқон ва фермер хўжаликлари фаолияти ўрганиб чиқилганда, «Қаҳрамон» ширкат хўжалиги, «Савай», «Қўштепа» жамоа хўжаликларида кўп ҳолларда уларга панжа орасидан қаралаётгани маълум бўлди. Хусусан, «Савай» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган «Ғаппор» фермер хўжалиги шартнома асосида салкам 35 тонна буғдой етиштириш мажбуриятини олган эди. Фермерлар ўз сўзининг устидан чиқдилар. Лекин жамоа хўжалиги раҳбарияти даромадни тақсимлашга келганда, бошқача йўл тутди: йил бўйи бир оёғи даладан чиқмаган деҳқонларга 372 минг сўм ажратиб, қолган 707697 сўмни беришни пайсалга солдилар.

Жалолқудуқ туманидаги Охунбобоев номли жамоа корхонаси ҳам хўжаликлардан уруғлик макка қабул қилиш бўйича контрактация шартномаси тузган эди. Фермерлар шартнома мажбуриятларини бажарган бўлсалар-да, тегишли маблағ ўз вақтида уларга берилмаган. Текшириш натижасига кўра, тумандаги жами 22 та фермер хўжалиги фойдасига 15 миллион 351 минг сўм ундириш юзасидан вилоят хўжалик судига даъво аризаси киритилди.

Умуман, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида вилоят прокуратураси томонидан деҳқон ва фермер хўжаликлари манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси юзасидан 14 та тақдимнома, 31 та амрнома тузилиб, 8 нафар шахс огоҳлантирилди, 17 нафар киши интизомий, 19 нафар ходим маъмурий жавобгарликка тортилди, фермер хўжаликлари фойдасига 17 миллион сўм маблағ ундириш бўйича судга 24 та даъво аризаси киритилди. Шунингдек, ғайриқонуний актларга нисбатан 19 та протест билдирилиб, фермерлардан қонунсиз ундириб олинган 125 минг 840 сўм жарима уларга қайтарилди.

— Тадбиркорлар фаолиятига аралашишга чек қўйиш мақсадида, — дейди вилоят прокурори ўринбосари Н. Қурбонов, — тадбирлар мажмуи ишлаб чиқилди. Энди уларнинг манфаатлари қонун йўли билан ҳимоя қилинади. Асака шаҳри ва Қўрғонтепа тумани ҳокимлиги билан ҳамкорликда тадбиркорларга хизмат кўрсатувчи ягона тизим яратилди. Қўрғонтепа тумани деҳқон-фермерлар уюшмаси эса замонавий бинога кўчиб ўтди.

ТАДБИРКОРГА ҲАММА МАДАДКОР

бўлмоғи керак, — дейди Асака шаҳар ҳокими Бахтиёржон ИМИНОВ. — Бизда «Тадбиркорларга хизмат кўрсатиш маркази» ташкил этилиши бу борада қўйилган муҳим қадам бўлди.

— Шаҳримизда кейинги икки йил давомида очилган кичик корхона ва фирмалар фаолиятини таҳлил қилиб чиқдик, — деди ҳоким Б. Иминов. — Қаранг, 1998 йили 67 та кичик корхона ва фирма рўйхатдан ўтган бўлса, 138 хўжалик субъекти ўз фаолиятини тўхтатишга мажбур бўлган. Ўтган йили эса 28 та кичик ва ўрта бизнес субъекти иш бошлаган бир пайтда юзта корхона ёпилган.

Бундай ташвишли ҳолат тадбиркорлик билан шуғулланиш истагида бўлган фуқаролар олдида турган тўсиқ ва муаммоларнинг кўплиги, мутасадди идораларнинг қоғозбозликка муккасидан кетганлиги, қисқаси, сансалорлик маҳсулидир.

«Тадбиркорларга хизмат кўрсатиш маркази»ни ташкил этишдан мақсад уларнинг қўл-оёғини боғлаб турган ана шу кўринмас ипларнинг баҳридан ўтиш, турли тўсиқларга бутунлай барҳам бериш, мавжуд муаммоларга ечим топишдир. Тадбиркор эмин-эркин меҳнат қилсин. Ўз иқтидори, қобилиятини кўрсатсин. Янги-янги ташаббуслар, ғоялар билан майдонга чиқсин.

Қувонарлиси, ҳокимлик шаҳар марказида бўш ётган катта бинони қайта таъмирлаб, ушбу марказга берди, уни зарур жиҳозлар, китоб, қўлланма ва ҳуқуқий ҳужжатлар билан таъминлади.

Марказда тадбиркорлар билан ишлаши керак бўлган 11 та ташкилот вакиллари учун махсус хоналар ажратилган. Олти ташкилотнинг масъул ходими эса бу ерда мунтазам фаолият кўрсатади. Жумладан, солиқ идораси вакили ҳам. Энди бу идорада текширувчи орган эмас, балки тадбиркорга йўл-йўриқ кўрсатувчи, ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтирувчи, амалий ёрдам берувчи ташкилот сифатида намоён бўлади.

Навбатдаги яна бир хона хусусийлаштириш ва мулкни давлат тасарруфидан чиқариш идораси вакили учун берилган. Бу ерда таъсис ҳужжатлари ишлаб чиқилади, рўйхатдан ўтганлик тўғрисида ордер берилади. Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ахборот-маслаҳат маркази ходими эса амалдаги тартиб-қоидаларни тушунтиради, инвестиция лойиҳасини тайёрлашда кўмаклашади, хомашё олиш ва маҳсулот сотишда амалий ёрдам беради, аудит хизмати кўрсатади. Ижтимоий ҳимоя жамғармаси, «Бизнес-фонд», божхона хизмати вакиллари ҳам шу ерда тадбиркорларга мададкор бўладилар.

Марказнинг афзаллиги фақат шулардангина иборат эмас. Энди тадбиркор банкир қабулида соатлаб сарғаймайди, у айтган шартларга кўнишга мажбур бўлмайди. Аксинча, марказда тўртта банкнинг ходимлари ишлайди, кредитни узоқ муддатга ва кам фоиз билан берадиган банкни тадбиркорларнинг ўзи танлайди. Шу йўл билан банклар ўртасида чинакам рақобат вужудга келади. Қисқаси, мижоз банкка эмас, банк мижозга хизмат кўрсатади.

Марказнинг кенг залида эса кўргазма ташкил этилган. Бу ерга кирган киши оддий ҳунарманд устахонасида тайёрланган буюмлардан тортиб, қўшма корхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар намуналарини шунчаки томоша қилмайди. Балки тадбиркор якка тартибда фаолият кўрсатса, нималарга эришиши мумкинлигини чуқур англаб етади. Масъулияти чекланган жамиятга аъзо бўлса-чи ёки бўлмаса, хусусий кичик корхона ташкил этсачи? Марҳамат қилиб, «Ташаббус-98» республика танлови ғолиби «Тадбиркор-6» хусусий корхонаси фаолияти билан танишсин ёки Асакадаги «Фам» Ўзбекистон-Италия қўшма корхонасига ўхшаш жамоаларнинг маҳсулини кўздан кечирсин. Ахир, чет эл сармоясини жалб қилиш ҳисобига истиқболли қўшма корхона очиш истагида юрганлар озмунчами?!

Мухтасар қилиб айтганда, бўлғуси тадбиркор марказдан чиқиб кетар чоғида барча меъёрий ҳужжатларга эга бўлади. Борди-ю, бирон-бир муаммо пайдо бўлса, шаҳар ҳокими, прокурор ва бошқа идора раҳбарлари ойнинг маълум кунида уни шу ернинг ўзида қабул қилади.

Кўриниб турибдики, бугун ҳуқуқ-тартибот маҳкамалари, хусусан, прокуратура, ҳокимлик тадбиркорнинг суянса-суянгудек тоғига айланиш ҳаракатида. Энди тадбиркор ўзининг асосий ишини бир ёқда қолдириб, турли қоғозбозликлар билан шуғулланмайди. Аксинча, ўзининг нималарга қодирлигини амалда кўрсатиб, ғайрат-шижоат билан меҳнат қилиши мумкин. Ички бозорни сифатли, харидоргир маҳсулотлар билан тўлғазади. Хорижникидан қолишмайдиган рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўяди. Шуниси муҳим-да, бизга.

Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Аввал хабар қилганимиздек, ўтган ҳафтада мамлакатимизда Хитой Халқ Республикасининг ҳукуматлараро ташқи савдо ва иқтисодий ҳамкорлик вазири ўринбосари, савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон-Хитой ҳукуматлараро комиссияси раисдоши Чжан Сян бошчилигидаги делегация меҳмон бўлди. 14 апрел куни мазкур делегациянинг «CITIC International Cooperation Co.., LTD» президенти Ху Юди раҳбарлигидаги гуруҳи Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари, «Тошшаҳарйўловчитранс» уюшмаси раиси Равшан Файзуллаев билан учрашди.

Р. Файзуллаев меҳмонларга мамлакатимиз транспорт-коммуникация тизимида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар, бу тармоққа хорижий сармояларнинг кенг жалб қилинаётганлиги, Европадаги бир қанча давлатларнинг компания ва фирмалари билан ҳамкорликнинг янги истиқболлари хусусида сўзлаб берди. Шунингдек, у бугунги кунда пойтахт йўловчиларига яратилаётган қулайлик тўғрисида тўхталиб, ишга тушиш арафасида турган 3-Юнусобод метро йўли ва метронинг С. Раҳимов станциясидан Сирғали туманигача мўлжалланган 4-йўли лойиҳалари ҳақида маълумот берди.

« CITIC International Cooperation Co.., LTD» президенти Ху Юди жаноблари ҳам ўз навбатида энди икки давлат ишбилармонлари майда бизнес билан эмас, балки давлат миқёсида аҳамиятга молик йирик лойиҳаларга қўл уриш учун вазият етилганлигини айтди. У, шунингдек, «CITIC» Хитойдаги энг йирик корпорациялардан бири эканлигини таъкидлаб, бир қатор Шарқ давлатларида улкан лойиҳа-қурилиш ишларига бош бўлганлиги ва бу борада Ўзбекистонга ҳам сармоя сарфлаш истагида эканлигини билдирди.

– Бу истак менда мамлакатингиз Президенти Ислом Каримов Хитойга қилган охирги сафари чоғида бир гуруҳ ишбилармонлар билан учрашувидаёқ пайдо бўлганди, — деди у. — Хусусан, бизнинг ҳисоб-китобларимизга кўра, метронинг Собир Раҳимов-Сирғали йўлини лойиҳалаштириш-қурилиш ишларига ҳозирча 200 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ сарфлаш кўзда тутилмоқда. Ўзаро манфаатли ҳамкорлик асосида барпо этиладиган ушбу қурилиш ишларига зарур бўлган барча техникавий ускуналар Хитой томонидан келтирилиши мўлжалланмоқда.

Музокара давомида икки томон ҳам бундай ўзаро манфаатли ҳамкорликка тайёр эканлигини билдирди.

Учрашув сўнггида Ху Юди бошчилигидаги гуруҳ аъзолари самимий ва ошкора мулоқот учун мезбонларга миннатдорчилик изҳор этдилар.

Б. ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Фармон ва ижро

ФЬЮЧЕРС ШАРТНОМАЛАРИ НЕГА БАЖАРИЛМАЯПТИ?

Иқтисодий ривожланишнинг муҳим талабларидан бири жойларда ишни шартнома асосида ташкил этиш ва унинг бажарилишини қатъий таъминлашдан иборатдир. Илғор мамлакатлар тажрибасидан маълумки, иш юритишнинг бундай усули доим тараққиёт омили бўлиб келган.

Бу бежиз эмас, албатта. Чунки, ўзаро келишувга биноан тузиладиган шартнома ҳуқуқий-меъёрий ҳужжат бўлиб, унда кўрсатилган талабларнинг асоссиз равишда бузилишига йўл қўйилмайди. Бу эса томонларни режали ва батартиб иш юритишга ундайди, ўз ишига ҳушёр, янада масъулиятли бўлишга чақиради. Афсуски, иш юритишнинг бундай усулига ҳамма жойда ҳам тўлиқ риоя этилавермайди. Бу оқсаш, қолоқлик, айниқса, қишлоқ хўжалиги корхоналарида кўзга ташланади. Сабаб — бу ишга масъул бўлган раҳбарларнинг аксарияти ё тажрибасиз, ёки эскича ишлашга кўникиб қолган. Бу эса талай муаммоларни келтириб чиқармоқда.

Маълумки, қишлоқ хўжалиги корхоналарида мева-сабзавот, полиз маҳсулотлари етиштириш ва уларни ўз вақтида бозорларда сотиш учун фьючерс шартномалари қўлланилади. У хўжаликлар билан деҳқон бозорлари маъмурияти ўртасида тенг манфаатли шерикчиликка асосан тузилади. Сўнгги йилларда мамлакатимиз бозорларида мазкур турдаги шартномалар асосида иш юритишга кенг имкониятлар яратилаётганига қарамай, жойларда уларни қўллаш ниҳоятда суст амалга ошириляпти. Бу эса Президентимизнинг "Бозорларнинг фаолиятини ташкил этишни ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг "Бозорларнинг фаолияти ва уларни бошқаришни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорининг бажарилишига монеълик қилмоқда.

Шу боис Сирдарё вилояти прокуратураси мазкур фармон ва қарорнинг ижроси юзасидан вилоят бозорларида текшириш ўтказганида, айнан фьючерс шартномалари тузиш ва уларнинг бажарилишига алоҳида эътибор қаратди. Аммо маълум бўлдики, вилоятдаги мавжуд 12 деҳқон бозорида нафақат фьючерс, балки бошқа турдаги шартномалар ижросига ҳам панжа ортидан қараб келинаётган экан. Уларнинг иш юритиш дафтарларида 1999 йил давомида турли корхона, ташкилот ва хўжаликлар билан 23 та фьючерс шартномаси тузилганлиги қайд этилган бўлса-да, амалда эса бирортаси ҳам бажарилмаган контрактация шартномалари бўлиб чиқди. Шундан атиги биттаси фьючерс шартномаси экан — у ҳам бўлса, охиригача етказилмаган.

Ўтган йилнинг январида Янгиер шаҳридаги Ховос деҳқон бозори билан "Абдулла" деҳқон фермер хўжалиги ўртасида умумий қиймати бир миллион икки юз минг сўмлик фьючерс шартномаси имзоланган. Томонларнинг келишувига мувофиқ, айни пишиқчилик вақтида хўжалик бозорга 5 тонна гуруч, 1 тонна сут, 50 тонна пиёз ва 100 тонна полиз маҳсулотини етказиб бериши керак эди. Ховос деҳқон бозори йил бошида хўжаликка 150 минг сўм аванс берган. Фермер хўжалиги эса бор-йўғи 167 минг сўмлик қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етказиб берган. Қарабсизки, шу билан ҳар икки томонда ҳам шартнома шартлари бажарилди, деб ҳисоблаб, ҳужжатни бутунлай унутган.

Гулистон шаҳар деҳқон бозори очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти қошидаги "Тайёрлов-харид" корхонасининг шартномалар билан ишлаш усули эса бундан ҳам "антиқа". Корхона фьючерс шартномалари тузишга эътиборсизлик қилгани етмагандек, ўтган йили турли ташкилотлар билан имзолаган 14 контрактация шартномасининг бор-йўғи 2 тасини зўрға 50 фоизга уддалаган, холос.

Бундай ҳолатларни Сайхунобод туманидаги "Сайхун", Оқ олтин туманидаги "Сардоба", Ш.Рашидов туманидаги "Пахтаобод" ҳамда Сирдарё шаҳридаги деҳқон бозорлари акциядорлик жамиятлари фаолиятида ҳам кўплаб учратиш мумкин. Ваҳоланки, вилоятда 180 чорвачилик, 28 боғдорчилик, 2 полизчилик, 1 узумчилик фермер хўжалиги мавжуд, улар ҳар мавсумда етиштирган маҳсулотини сотиш учун қулай бозор, ишончли шерик тополмай овора-ю сарсон бўлиб юради. Бозорлар маъмуриятининг ишга, ҳуқуқий-юридик ҳужжатларга, яъни шартномалар ижросига ана шундай бефарқ қараши натижасида жойларда кўпинча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари баҳоси жуда ҳам баланд бўлади.

Жорий йилнинг 3 ойи давомида вилоят бўйича 11 та фьючерс шартномаси тузилган. Уларни ҳам юқоридагидек, аянчли ҳол кутаётганга ўхшайди. Келишувга мувофиқ, бозор маъмурияти ҳужжат имзолангандан сўнг ўн кун муддат ичида фермер хўжалигига тегишли сумманинг 50 фоизини аванс сифатида ўтказиб бериши керак. Аммо ҳозиргача бирорта шартноманинг ушбу банди бажарилгани йўқ. Табиийки, бу икки томонлама келишувга бутунлай чек қўяди. Натижада, аҳолига сифатли ёз неъматларини ўз вақтида арзон нархда етказиб бериш, ички бозорларни сарҳил мева ва полиз маҳсулотлари билан таъминлаш ёмонлашади.

Вилоят прокуратураси ушбу муаммоларни бартараф этиш юзасидан амалий чора-тадбирларни белгилаб олди. Муаммо доимий назоратимизда бўлади.

Иноят ШУКУРОВ,
Сирдарё вилоят прокуратураси умумий назорат бўлими прокурори.
(ЎзА).

ЁШ ОЛИМЛАР КЕНГАШИ

Маълумки, Тошкентдаги аксарият илмий-тадқиқот институтлари Мирзо Улуғбек туманида жойлашган. Республика Банк академияси анжуманлар залида туман ҳокимлиги ташаббуси билан "Ёш олимлар кенгаши"ни ташкил этишга бағишланган таъсис мажлисида бу далил алоҳида таъкидланди. Кенгаш олдига қўйилган вазифалар тўғрисида туман ҳокими А. Мажидов сўз юритди. Мирзо Улуғбек туманида халқ хўжалигининг устувор йўналишларида вужудга келаётган муаммоларни ҳал қилиш, корхоналар самарадорлигини ошириш, илмий-тадқиқот институтлари ва олий ўқув юртларида олиб борилаётган илмий изланишларнинг амалиёт билан узвий боғлиқлигини таъминлаш, Ватан равнақи йўлида интеллектуал кучлардан самарали фойдаланиш лозимлиги анжуманда таъкидланди.

ЙЎЛ РАВОН – МАНЗИЛ ЯҚИН

Кейинги йилларда республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида ҳам жаҳон андозалари талабларига мос – кенг, равон автомобил йўллари барпо этилаяпти. Бу борада Янгийўл тумани автомобил йўлларидан фойдаланиш бошқармасида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

– Бошқарма тасарруфига 259 километр йўл киради, – дейди бошқарма бошлиғи А. Дониёрбеков. – Шундан 19 километри халқаро аҳамиятдаги йўл ҳисобланади. Ҳозир баҳор келиб, кунлар илиб қолгани боис йўлларни таъмирлаш, ободонлаштириш ишлари қизғин бошлаб юборилди.

Бу йил йўл четларини ҳам ободонлаштириш, 8 та автобекат қуриш, 70 километр йўлни сифатли таъмирдан чиқаришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

СУРАТЛАРДА: тайёр юк жўнатилмоқда; бошқарма тасарруфидаги асфальт ишлаб чиқариш цехи устаси Исроил Ибрагимов ҳамда ҳайдовчи Равшан Тўхтаров.

Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари қўмитасидан

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Давлат мукофотлари қўмитаси 2000 йилги Камолиддин Беҳзод номидаги Ўзбекистон Давлат мукофотига асарларни тақдим этиш муддати 2000 йилнинг 20 апрелидан 20 июнигача белгиланганлигини маълум қилади.

Ўзбекистон Республикасининг Камолиддин Беҳзод номидаги Давлат мукофоти низомига кўра, ушбу олий мукофотга сўнгги тўрт йил мобайнида яратилган, кўргазмага қўйилган ёки бошқа тарзда эълон қилинган монументал, тасвирий ва амалий санъат, меъморчилик, меъморчилик-бадиий таъмирлаш, халқ ҳунармандчилиги ва ҳайкалтарошлик асарлари кўриб чиқиш учун қабул қилинади.

Мукофотга сазовор бўлган муаллифлар ва асарлар номи Мустақиллик куни байрами арафасида эълон қилинади.

Асарларни тақдим этиш, уларга ҳужжат тайёрлаш билан боғлиқ барча масалалар бўйича маълумот олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин:

700000, Тошкент шаҳри, Шаҳрисабз кўчаси, 1- уй. Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари Қўмитаси. тел: (3712) 34-83-54

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари қўмитасидан

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Давлат мукофотлари қўмитаси 2000 йилги Абдулла Қодирий номидаги Ўзбекистон Давлат мукофотига асарларни тақдим этиш муддати 2000 йилнинг 20 апрелидан 20 июнигача белгиланганлигини маълум қилади.

Ўзбекистон Республикасининг Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофоти низомига кўра, ушбу олий мукофотга сўнгги тўрт йил мобайнида яратилган, эълон қилинган, алоҳида китоб шаклида нашр этилган, ижро этилган бадиий адабиёт, мусиқа, театр-саҳна, кинематография ва телевидение асарлари кўриб чиқиш учун қабул қилинади.

Мукофотга сазовор бўлган муаллифлар ва асарлар номи Мустақиллик куни байрами арафасида эълон қилинади.

Асарларни тақдим этиш, уларга ҳужжат тайёрлаш билан боғлиқ барча масалалар бўйича маълумот олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин:

700000, Тошкент шаҳри, Шаҳрисабз кўчаси, 1-уй. Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари Қўмитаси. тел: (3712) 34-83-54

Табиат эҳсони

ТУТ

нафақат ширин мева, балки саноат учун бебаҳо хомашё манбаи ҳамдир

Тутни хосиятли дарахт, дейдилар. Абу Али ибн Сино унинг меваси минг бир дардга даво эканлигини айтади. Дарҳақиқат, қаҳатчилик йилларида ҳам амаллаб тут пишиғига етганлар ҳамиша омон қолган. Шу боис ҳар бир хонадон ҳовлисидаги, кўча ва боғларидаги тут ва тутзорларни авайлаб-асраш — халқимизнинг азалий удуми. Эҳтиёждан ортиб қолган тут меваларидан тут майиз, тут талқон, тут шинни тайёрланиб, қишга ғамлаб қўйилган. Тут ва тут шинниси шундай ажойиб неъматки, агар бироз тановвул қилсангиз, кун бўйи тўқ тутади ва совуқдан сақлайди.

Шаҳарларимиз ва қишлоқларимизнинг жуда кўплаб хонадонларида, ҳовлиларида, боғларида умри асрларга тенглашадиган балх ва шотутлар ҳали ҳам заминимизнинг жонли кўрки бўлиб, бўй чўзиб турибди. Ҳадиси шарифларда «Деҳқончилик билан шуғулланинглар. Деҳқончилик муборак касбдир. Унга қўриқчиларни кўпайтиринглар. Қайси бир мусулмон экин экса ёки бирор дарахт ўтқазса, сўнг унинг мевасидан қуш ёки ҳайвон еса, унинг экканидан ейилган нарсанинг ҳар биридан унга садақа савоби ёзилади», деган муборак сўзлар ёзилган. Афсуски, турғунлик йилларида экин майдонларини кенгайтириш баҳонасида асрий балх тутлари аёвсиз қириб юборилди. Ачинарли томони шундаки, айрим ношукур кимсалар ҳатто ўз ҳовли ва томорқаларидаги балх тутларнинг илдизига солярка қуйиб қуритдилар ва ўтин қилиб ёқдилар. Ҳар йили беҳисоб доривор мева берадиган, бизни кислород билан таъминлайдиган, юртимиз кўркига-кўрк қўшадиган, едирадиган, кийинтирадиган, иссиқ-совуқдан ҳимоя қиладиган тутнинг илдизига болта урилди. Шаҳар кўчалари ва ҳовлиларда тут дарахтлари қўпориб ташланиб, каштан, боярина, бақатерак ва чинор экиш кампаниябозликка айланди. Ҳамма ёқни саломатлигимизга, психологиямизга, ота-боболаримизнинг урф-одатларига зид бўлган, шаҳарни қипиқлар билан тўлғазадиган манзарали дарахтлар босиб кетди.

Тўғри, турғунлик йилларида ҳам хўжаликларда ҳар йили ўн минглаб тут кўчатлари ўтқазиларди. Аммо ёш ниҳоллар ишловсиз, қаровсиз, сувсиз қолиб, қовжираб қуриб кетар ёки пайҳон бўлиб йўқоларди.

Ўйламасдан қилинган хатти-ҳаракатлар охир-оқибатда шу нарсага олиб келдики, одамларни ҳар хил дардлардан фориғ қиладиган, инсон танаси ва вужудини покизалайдиган тансиқ тут мевасидан маҳрум бўлиб қолдик. Яна бир ачинарли томони шуки, ипак қурти боқишда ҳам қийинчиликларга дуч кела бошладик.

Ипак қуртининг тўйимли озуқаси ҳисобланган балхи тутнинг етишмаслиги пилла сифати ва ҳосилдорлигига ҳам путур етказди. Пиллачилик ривожидаги бундай тартибсизликлар нафақат умумий ишга, балки тут ва тутзорларнинг ҳосилдорлигига ҳам зарар келтирди.

Фақат мустақиллик йилларидагина пиллачиликни ривожлантириш ва мавжуд озуқа базасини сақлаб қолиш ҳамда уни янада мустаҳкамлашга муносабат тубдан ўзгарди. Бу соҳада давлат миқёсида бир қатор чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 15 мартдаги «Пиллачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш ва ипакчилик маҳсулотлари етиштириш ҳажмларини кўпайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори шундай муҳим ва долзарб ҳужжатлардан биридир. Қарорда кўрсатилганидек, тут дарахтларининг маҳсулдорлигини ошириш учун мавжуд озуқа базасини сақлаб қолиш, тут қаторлари ва тутзорлар барпо этиш, тут дарахтлари асоссиз равишда қўпориб ташланишига ёки пайҳон қилинишига қарши курашиш ҳар бир фуқаронинг кундалик ишига айланиши керак.

Самарқанд вилоятида айниқса, тут ва тутзорларни кенгайтиришга жиддий эътибор берилмоқда. Ҳозир бу ерда 5414 гектар тутзор, 14 миллион 956 минг тупдан иборат якка тут қаторлари мавжуд. 284 та пиллачилик, 18 та ихтисослашган уруғчилик жамоа хўжалигида тут ва тутзорларни қўриқлаш, парвариш қилиш, суғориш ишлари мақсадга мувофиқ тарзда олиб борилмоқда. Бу хўжаликларда қарийб 45 минг киши фаолият кўрсатаётир. Кейинги йилларда аҳолининг тут ва пиллага бўлган қизиқишлари ҳам кескин ошиб бораётганлиги кўзга ташланмоқда. Жумладан, Булунғур, Жомбой, Пахтачи, Нарпай, Пастдарғом, Пайариқ туманларида, Самарқанд шаҳрида тут ва тутзорларга эътибор анча ошди.

Илгари тут ва тутзорларни барпо этишда экологик ҳолатлар ҳисобга олинмасди. Эндиликда уларнинг халқ хўжалигида, табиат мувозанатини сақлашда, экологияни барқарорлаштиришда тутган ўрнига алоҳида эътибор қаратилган. Тут ва тутзорлар – она заминнинг безаги. У барча мавжудотларнинг кўпайиши учун қулай шарт-шароит яратади, инсониятга бебаҳо саноат маҳсулоти инъом қилишдан ташқари, турфа ҳайвоноту паррандаларга, фойдали ҳашаротларга ризқ беради.

Сўнгги йилларда бу борада дастлабки қадамлар қўйилди. Буларнинг бариси яхши натижалар бермоқда. Айниқса, махсус тутзорлар барпо этиш усули тутчиликда мўл барг ҳосили етиштириб, уни қирқиб олишда қулайликлар туғдирмоқда, ерни иқтисодий тежаш имконини беряпти. Негаки, уларда туп сони кўп, барглари эса сифатлидир.

Бизнингча, пиллачилик озуқа базасини яратишда ана шу усул ўзини оқламоқда. Бундай тутзорларни парваришлаш, қўриқлаш, кесиш, суғориш, ташиш ҳам анча осон кечади. Энг муҳими, барг етарли бўлгач, меваси минг хил дардга даво бўлган якка қатор балхи тутларининг шохини кесишга ҳожат қолмайди. Шунга қарамасдан, ҳозирги кунда Самарқанд шаҳар Темирйўл тумани кўчаларида, айрим маҳалла чойхоналари атрофида балхи тутлар кўчати ўтқазиш жадал олиб борилаяпти. Бу ишларни амалга оширишда туман ҳокимлиги, маҳалла оқсоқоллари бош-қош бўлмоқдалар.

Мустақил давлатимиз заминини яшил бойликларга, унинг ҳар қарич тупроғини тут ва тутзорларга, обод масканларга айлантиришга ҳисса қўшиш қалбида шу юртга фарзандлик туйғуси бўлган ҳар бир кишининг виждон ишига, юрак амрига айланиши керак!

Тангир САТТОРОВ,
Сувон АБДИМУРОДОВ.

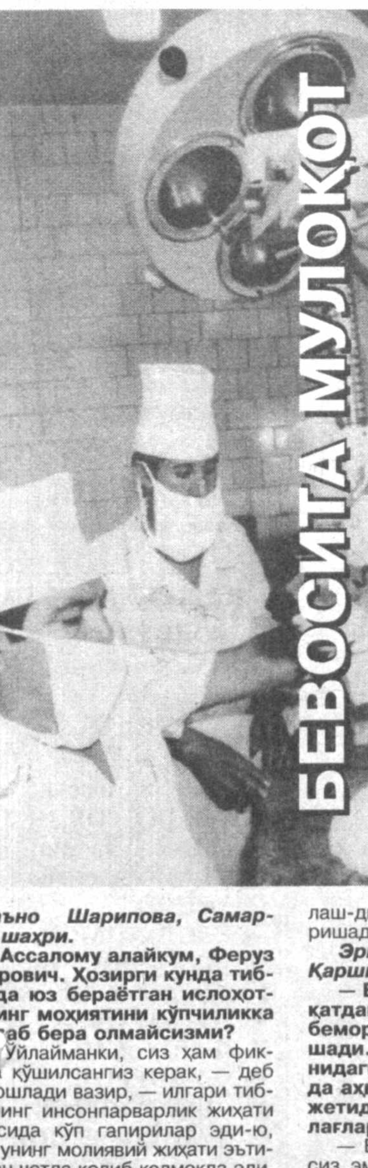

БУЮК КЕЛАЖАКНИ СОҒЛОМ АВЛОД ҚУРАДИ

Шу йилнинг 6 апрел куни "Халқ сўзи" ва "Народное слово" газеталари муштарийларининг соғлиқни сақлаш вазири Феруз Ғофурович Назиров билан телефондаги мулоқоти қизғин руҳда ўтди. Бундай руҳни, аввало, вазирга берилган айрим саволларнинг ўткирлиги, кўтарилган муаммоларнинг долзарблиги уйғотган бўлса, иккинчидан, саволларнинг кўплиги, телефоннинг икки соат мобайнида бир нафас ҳам тўхтамай ишлаганлиги мулоқотга ана шундай тус бағишлади, деб айтиш мумкин. Очиғини айтганда, бевосита мулоқот тугаганидан кейин ҳам бир неча кун таҳририятимизга қўнғироқлар бўлиб турди. Кўплаб газетхонлар вазирга "аталган" саволларини ўша куни етказа олмаганларини билдиришди.

Бироқ, тушган саволларга вазирнинг жавоблари, берган маслаҳатлари, изоҳларидан худди шундай ва шунга ўхшаш вазиятдаги бошқа фуқаролар ҳам ўзлари учун фойдали маълумотларни олади, деб ишонамиз.

Раъно Шарипова, Самарқанд шаҳри.

— Ассалому алайкум, Феруз Ғофурович. Ҳозирги кунда тиббиётда юз бераётган ислоҳотларнинг моҳиятини кўпчиликка изоҳлаб бера олмайсизми?

— Ўйлайманки, сиз ҳам фикримга қўшилсангиз керак, — деб сўз бошлади вазир, — илгари тиббиётнинг инсонпарварлик жиҳати тўғрисида кўп гапирилар эди-ю, аммо унинг молиявий жиҳати эътибордан четда қолиб келмоқда эди. Тиббиёт бутун дунёда йирик молияга муҳтож бир соҳа. Бу тўғрида очиқчасига гаплашиш керак. Кейинги ўн йилларда ҳар бир кишини "бепул тиббий хизмат билан таъминлаш" тўғрисидаги баландпарвоз шиорлар нимага олиб келганлигини ҳаммамиз кўриб турибмиз. Очиғини айтганда, соғлиқни сақлаш соҳаси қолдиқ маблағ асосида молияланди, бу эса аҳолига тиббий ёрдам кўрсатиш савиясини ночор аҳволга келтириб қўйди. Аслида, одамларга қандай тиббиёт керак?

— Балки, самарали, сифатли, малакали деган таърифлар билан аталадиган тиббиёт лозимлигини назарда тутаётгандирсиз?

— Айнан шундай. Мустақил республикамиз Конституциясида аҳолини малакали тиббий ёрдам билан таъминлаш қоидаси битилган. Беморларни кўнгилдагидай даволаш, тезроқ ва ишончлироқ оёққа турғазиш учун эса шунга мувофиқ келадиган энг замонавий тиббий жиҳозларга эга бўлишимиз лозим. Эскирган жиҳоз ускуналар ва даволаш усулларига чек қўйиш даври келди. Бундай аҳволни ўзгартириш зарурияти тиббиётни ислоҳ қилиш ғоясини туғдирди. Бу эса улкан миқёсдаги маблағни талаб қилади. Давлатимиз ижтимоий соҳаларни ривожлантириш учун бюджетдан катта улуш ажратаяпти. Бу сиёсат, жумладан, қишлоқларда қурилаётган янги, замонавий врачлик пунктлари, кетма-кет қад кўтараётган шошилинч тиббий ёрдам марказлари, замонавий туғруқхоналар мисолида ўз самарасини яққол кўрсатмоқда.

Ҳозирги кунда, таъбир жоиз бўлса, мамлакатда бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган, ўзини-ўзи ривожлантириш салоҳиятига эга бўлган соғлиқни сақлаш тизими яратилаяпти. «Фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисида»ги Қонунда аралаш иқтисодиётга ўтиш йўли аниқ белгилаб берилган, тиббий хизмат фаолиятини нормаллаштириш жараёнида эса фақат давлатимиз ҳиссасига таяниб қолинмасдан, балки тиббиётнинг ўзи ҳам бор имконият ва омилларини ишга солиши лозим. Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишга доир давлат дастурида 2005 йилга қадар бепул тиббий хизматни — ихтисослашган ва умумдаволаш тиббий муассасаларини босқичма-босқич пулли хизмат шаклига ўтказиш билан қўшиб олиб бориш кўзда тутилган.

Мираббос ИНОЯТОВ, Тошкент шаҳри:

— Ҳозирги кунда бемор овқатга ҳам, дори-дармонларга ҳам пул тўлайди. Ёки бундан кейин, худди чет мамлакатларда бўлаётганидек, даволаниш тўла-тўкис тўлов шаклига ўтиладими?

— Келинг, суҳбатни овқатланиш масаласидан бошлайлик. Вазирлар Маҳкамасининг "Даволаш-профилактика муассасаларини молиялаш тизимини такомиллаштириш тўғрисида"ги Қарорида шифохоналарда беморлар учун эрталабки нонушта давлат маблағи ҳисобига бепул таъминланиши, шу билан бирга, беморлар куннинг қолган қисмларидаги овқатланишлари учун шифохона ҳисобига пул ўтказиши лозимлиги кўрсатилган. Бу пухта ҳисоб-китобларга асосланган тартиб. Маълумки, шу мақсадда давлат томонидан соғлиқни сақлаш тизимига тахминан 10 фоиз миқдорида маблағ ажратиб келинади. Давлат томонидан тиббиёт соҳасига ажратиладиган маблағдан оқилона фойдаланиш устида жиддий ўйлаб кўриш мақсадга мувофиқдир. Яъни, ҳар бир сўмдан шундай фойдаланишимиз керакки, у мамлакат аҳолисининг соғлигига хизмат қилсин.

Энди бошқа мамлакатларда тиббиёт амалиётида иш қандай йўлга қўйилганлигига бир назар ташлаш ўринли бўлади. Айтиш керакки, даволаш-профилактика муассасаларини таъминлаш масаласи барча ривожланган Ғарб давлатларида алоҳида кўриб чиқилган. Агар уларнинг тажрибасига кўз ташлайдиган бўлсак, барча учун ягона қоида мавжуд эмаслигига ишонч ҳосил қиламиз. Тиббий суғурта тизими ривожланган бўлишига қарамасдан, бир мамлакатда бемор клиникага ётгач, дори-дармон учун пул тўлайди, бошқасида — овқат учун, учинчисида — барчаси учун тўлов жорий қилинган.

Ҳукуматимизнинг юқорида тилга олинган қарорида эса, **айрим тоифадаги беморлар** учун шифохонада нафақат овқатланиш, балки уларнинг дори-дармонлар билан бепул равишда таъминланиши ҳам белгилаб қўйилган. Масалан, кам таъминланган, ёрдамга муҳтож беморларга энг биринчи навбатда бевосита ёрдам кўрсатилади.

Шак-шубҳасиз, дори-дармонлар тўғрисида билдирган фикрингизда ҳақиқат бор. Шифохоналар даволаш курслари учун зарур барча дори-дармонларга эга бўлиши зарур. Тиббий суғурта тизими тобора ривожланиб боргани сайин, бундай имкониятга биз эришамиз ва беморлар шифохонага ўз дори-дармонларини кўтариб келмайдиган бўлади.

Олга КАСИМОВСКАЯ, телевидение ходими, Тошкент шаҳри:

— Ўғлим 16 ёшда. Унинг кўриш асаб томирларида туғма атрофия бор. Лекин болаликдан ногиронлиги тиббий тасдиқланмаган. Поликлиникада унинг бундай ҳолати инобатга олинмаяпти. Биз нима қилайлик?

— Сиз Соғлиқни сақлаш вазирлигига келинг. Даволаш-профилактика ёрдамини кўрсатиш Бош бошқармаси ва Назорат инспекцияси мутахассислари ҳужжатлар билан танишиб, сизга ёрдам беришади.

Раббим БЕРДИЁРОВ, уруш ва меҳнат фахрийси, Навоий шаҳри

— Полиартрит касаллиги мени қийнаб келаяпти. Поликлиникага бора олмайман. Юриб бориб кўрикдан ўтиш ва даволанишга мадорим етмайди. Менга ёрдам беролмайсизларми?

— Сизнинг касаллигингиз шароитида бутун тиббий кўрик ва даволанишни уйда ўтказиш мумкин. Бунинг учун сиз яшаш жойингиздаги поликлиникага мурожаат қилинг. Хонадонингизга врачлар, тиббиёт ҳамширалари, лаборантлар келиб, даволаш-диагностика ишларини бажаришади.

Эркин ЖЎРАЕВ, пенсионер, Қарши шаҳри:

— Вилоят клиникаларида овқатдан тортиб жарроҳликкача беморлардан пул талаб қилишади. Масалан, Яккабоғ туманидаги 1-марказий касалхонада аҳвол шундай. Давлат бюджетидан ажратиладиган маблағлар нимага сарфланаяпти?

— Бу тўғрида сўраётган ёлғиз сиз эмас. Шунинг учун масалага яна аниқлик киритаман. Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишга доир Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 10 ноябрдаги Фармонига биноан, бепул тиббий ёрдам кўрсатадиган ва бюджетдан молияланиши лозим бўлган, шунингдек босқичма-босқич равишда пулли тиббий хизматга ўтказиладиган даволаш-профилактика муассасалари рўйхати аниқлаб берилган. Давлат бюджетидан молиялаштириладиган даволаш-профилактика муассасаларида аҳолига бепул тиббий ёрдам кўрсатилади. Аралаш молиялаш йўлга қўйилган даволаш-профилактика муассасаларида эса беморни даволаш харажатлари, аввало, жисмоний ва юридик шахслар томонидан ҳамда, қисман, давлат бюджетидан ажратиладиган маблағ ҳисобидан қопланади.

Манзура ЭРГАШЕВА, Наманган шаҳри:

— Бугун нима қиммат? Дори-дармон! Даволанишга борсанг, ҳатто тиббиёт пахтасини ҳам ўзинг билан олиб келишинг керак. Нега шифохоналарда энг керакли дори-дармонлар ва ўраш-боғлаш материаллари етишмайди?

— Ҳозирги кунда республикамизнинг даволаш-профилактика муассасалари энг зарур дори-дармонлар билан таъминланмоқда. Балки, уларнинг айримлари керагидан камроқ миқдорда мавжуддир. Лекин бор. Тиббиёт пахтаси ва ўраш-боғлаш материаллари эса шифохоналарда етарли. Чунки уларни ҳозирги кунда маҳаллий саноатимиз ишлаб чиқараяпти. Нега бу нарсалар Наманган клиникаларида етишмаяпти? Бу алоҳида масала. Буни текшириб кўрамиз.

Тамара Васильевна КОВАЛЬ, "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир" давлат қўмитаси девонхонасининг бошлиғи:

— Мактабларда бир вақтлар стоматологлар ишлар эди ва болаларнинг тишини даволаш муаммоси деярли йўқ эди. Ҳозир ўқув юртларида стоматология хоналари ёпилган, бу эса афсусланарли. Чунки туманлар ва шаҳарлардаги стоматология хизмати, айниқса, шундай хизматга ихтисослашган хусусий поликлиникаларда тўлов даражаси баланд. Мактабларда тиш даволаш хоналарини қайта тиклаш ўйлаб кўрилаяптими?

— Ўзбекистонда 10 мингга яқин мактаб бор. Уларнинг ҳаммасида бир варақайига бундай хизматни ташкил этиш қийин. Тошкент шаҳридаги 324 та мактабдан 173 тасида тиш даволаш хоналари мавжуд. Бундан ташқари, республика мактабларининг 2-3 синф ўқувчилари ўртасида хорижий Проктер-энд-Гэмбл ва Колгейт-Палмолив компаниялари билан ҳамкорликда оғиз бўшлиғи гигиенаси бўйича мунтазам машғулотлар ўтказиб келиняпти. Энди, сиз қўйган масалага келсак, ҳозир қолган мактабларда ҳам тиш даволаш хоналарини очиш устида иш олиб бораяпмиз.

Хушмурод ХОЛБЕКОВ, Каттақўрғон шаҳри:

— Оналик ва болаликни муҳофаза қилувчи муассасаларда тиббиёт хизмати ва дори-дармонларнинг қанча фоизи бепул?

— Самарқанд вилоятида, 1-Самарқанд шаҳар туғуруқхонасидаги айрим гинекологик хизматлар ҳамда Самарқанд шаҳар болалар шифохонасида баъзи хизмат турларидан ташқари, барча оналар ва болаларни даволаш муассасаларида беморларни дори-дармонлар билан таъминлаш ва уларга тиббий ёрдам кўрсатиш бепул ташкил этилмоқда.

Холида АБДУРАСУЛОВА, Тўрақўрғон туманидаги "Шарқ юлдузи" жамоа ширкат хўжалиги:

— Туманимиз аҳолиси орасида фарзанд кўриш ёшидаги аёллар салмоқли ўрин тутади. Лекин аёлларимизнинг барчасига туман марказидаги битта туғуруқхона мажмуаси хизмат қилади. Аёллар 20-25 км. йўл босиб қишлоқлардан туман марказига келишга мажбур. Шундай экан, қишлоқ врачлик пунктларида туғуруқ бўлимлари очилса бўлмайдими?

— Туғуруққа ёрдам хизмати республикада алоҳида эътиборталаб соҳа. Бунинг учун нафақат юксак санитария-гигиена шароити, балки шунга мувофиқ жарроҳлик хоналари, туғуруқхона заллари, махсус жиҳозлар, алоҳида малакали тиббий мутахассислар керак. Бундай шароитга қишлоқ врачлик пунктлари эга эмас.

Гулханой ЭШМУРОТОВА, Қўнғирот шаҳри:

— Биз, Оролбўйи аёллари, анемия хасталигидан кўпроқ азият чекамиз. Шу дарддан фориғ бўлиш учун нималарга эътибор беришимиз зарур? Соғлом авлод йилида аёллардаги анемия касаллигини камайтириш учун қандай чора-тадбирлар кўрилаяпти?

— Темир моддаси танқислигидан пайдо бўладиган анемиянинг олдини олиш учун бу хасталикнинг жиддийлик даражасига қараб, 3 ойдан 6 ойгача темир моддасини организмга берувчи препаратларни қабул қилиш керак. Айниқса, овқатланишни тартибга солиш лозим. Кўпроқ таркибида темир моддаси, оқсил ва витаминлар бор овқатларни истеъмол қилиш фойдалидир. Айниқса, қизларнинг тарбиясига, уларнинг соғлиги, овқатланиши, жисмоний ривожланишига эътиборни кучайтириш лозим. Соғлом авлод йилида аёллар саломатлигини мустаҳкамлашга қаратилган махсус дастур ишлаб чиқилган. Айрим тадбирлар ЮНИСЕФ билан биргаликда амалга оширилади. Жумладан, аҳолиси экологик ноқулай шароитда яшаётган Қорақалпоғистон ва Хоразмда организмда темир моддаси танқислигини бартараф этиш мақсадида аёллар ва болаларга "Тардиферон" дармон-дориси бепул тарқатилади.

Фарҳод АБДУРАҲМОНОВ, маркетолог, Самарқанд шаҳри:

— Ўсмирлар ўртасида гиёҳвандликка берилиш ҳоллари, афсуски, мамлакатимизда ҳам кўзга ташланиб қолаяпти.

— Фикрингизда жон бор.

— Лекин бу масалани фақат тиббиёт ходимлари кучи билан ҳал этиш қийин. Билишимча, бу дарддан даволаниш узоқ муддатни талаб қилади. Айрим чет давлатларида болаларни гиёҳвандлик дардидан холос этиш мақсадида махсус коммуналар ташкил этилган, деб эшитаман. Бизда ҳам шундай саъй-ҳаракат бўлаяптими? Шахсан, мен шундай фаолият билан шуғулланиш ниятида эдим.

— Сиз масалани тўғри қўймоқдасиз. Гиёҳвандликка қарши кураш бутун жамиятнинг иши. Тўғрисини айтинг, бу масала сизни шахсан ташвишлантираётганига бирон сабаб борми?

— Ҳа, бор. Гап ўғлим устида кетаяпти. Мен унинг қийналиши ва азоб тортишини кўриб, ўзимни қўйишга жой тополмайман. Уч марта ўз жонига қасд қилишга уриниб кўрди. Мен нима қилишим керак?

— Унинг саломатлиги учун курашишни бўшаштирманг. Агар сиз унга ёрдам бермоқчи бўлсангиз (ўйлайманки, болалари бошига шундай кулфат тушган бошқа ота-оналар ҳам сизни қўллаб-қувватлайди), шундай коммуна тузишга киришинг. Биздан нима ёрдам керак бўлса, тайёрмиз. Шу йил қабул қилинган давлат дастурида "Ёшлар — гиёҳвандликсиз XXI асрга" деган махсус жамғармани ташкил этиш кўзда тутилган. Ҳозирча эса ўз лойиҳангиз билан турли халқаро ташкилотларга, жумладан, Очиқ Жамият Институти-Ўзбекистон, ЮНИСЕФ, Евроосиё ташкилотларига мурожаат қилишингиз мумкин. Улар томонидан ажратиладиган грант ишни йўлга қўйишингизга кўмаклашади.

Шу кунларда Тошкент шаҳрида ташкил этилаётган Наркология маркази гиёҳвандлик дардига учраган беморларни даволашни амалда йўлга қўйишга даъват этилган. Ҳозирги пайтда бу йўналишда бир қатор даволаш-соғломлаштириш муассасаларини очиш режалаштирилмоқда.

Тамара БЕГМЕТОВА, II-гуруҳ ногирони, Навоий шаҳри:

— Давлатимиз ўз имкониятлари даражасида ижтимоий ночор оилаларга ва шахсларга ёрдам бериб келаяпти. Масалан, мен меҳнат фахрийси сифатида йилда бир марта 1,5 минг сўмга бепул дори-дармонлар оламан. Агар, имкони бўлса, қани энди бундай ёрдам бироз кучайтирилса... Мен билан қизим ҳам яшайди. У ҳам ногирон. Иккаламизга фақат дори-дармонларнинг ўзи учун камида 30 минг сўм талаб қилинади. Бизга зарур бўлган "Церебрализин"нинг атиги 10 ампуласи учун 4 минг сўм тўлашимизга тўғри келаяпти. Биз каби беморларга ғамхўрликни яхшилаш учун қўшимча имкониятлар излаб кўрилади, деб умид қиламиз.

— Очиғини айтсам, бугун аҳолини дори-дармон билан таъминлаш масаласи бундай тарзда қўйилиши бизни мамнун этади. Ахир яқин-яқинларда ҳам вазирлигимизга келиб, ўзлари учун зарур дори-дармонларни ҳеч бир дорихонадан бепул ололмаётганликларини айтиб, шикоят қилаётган одамлар сони оз эмасди. Бугун зарур дори-дармонлар бор. Мана, сиз тасдиқлаяпсиз. Аслида, республикада бепул дори-дармон билан таъминланиш ҳуқуқига эга беморлар анчагина. Онкологик, руҳий хасталик, сил касаллиги, лепра билан оғриганлар, кўчириб ўтказилган орган билан яшаётган беморлар шунингдек жарроҳлик йўли билан юрак қопқоқчалари (клапанлари)ни алмаштирганлар шундай беморлар жумласига киради. Бепул дори-дармон воситаларини олувчилар рўйхатида ёлғиз пенсионерлар, меҳнат ва уруш фахрийлари (85 минг нафардан кўпроқ), Чернобилда ногирон бўлганлар (6 минг нафардан кўпроқ), байналмилал жангчилар (49 мингдан кўпроқ) бор. Давлатимиз уларни ёрдамсиз қолдираётгани йўқ ва қолдирмайди.

Маҳбуба НЕЪМАТОВА, Тошкент шаҳри:

— Ўғлим 14 ёшга тўлди. Доимо касалманд. 1,5 ёшида сариқ касали билан оғриган эди. Бу касал унинг дардига айланиб қолди. "Минвода" санаторийси бундай хасталикларни енгиллаштиради, деб эшитдим. Унга йўлланмани қандай олса бўлади?

— Чиндан ҳам, "Минвода" ҳудудида Физиотерепия илмий-текшириш институтининг кўркам шифохонаси бор. Унда сурункали сариқ касаллиги билан оғриган беморлар соғлигини тиклашади. Бу ерда болалар бўлими ҳам бор. Соғлиқни сақлаш вазирлиги қабулхонасига келсангиз, ўғлингиз учун бепул йўлланма олишингизга ёрдам беришади.

С.САИДҚОСИМОВ, Тошкент шаҳри:

— Нега бошқа олий ўқув юртларида ўқиш 4-5 йилу, лекин тиббиёт институтларида бу муддат 7 йилгача қилиб белгиланган? "Умумий амалиёт шифокори" нима дегани, у врачга ёрдамчими?

— Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан, кадрлар малакасини жаҳон андозалари даражасига олиб чиқиш мақсадида тиббий-таълим тизимида ислоҳотлар амалга ошириляпти. 1999 йилда барча тиббиёт институтларида кадрлар тайёрлашнинг биринчи босқичига ўтиш якунланди. Бу — бакалавриат босқичи бўлиб, таълим йўналишига қараб, ўқув муддати 5 йилдан 7 йилгача белгиланган. Тиббий бакалавриатнинг биринчи битирувчилари, яъни умумий амалиёт шифокорлари жорий йилда ҳаётга йўлланма оладилар. Умумий амалиёт шифокорлари — соғлиқни сақлаш муассасаларининг биринчи босқичи — қишлоқ врачлик пунктларида, қишлоқ врачлик амбулаторияларида, поликлиникаларида, "Тез ёрдам" станцияларида мустақил фаолиятларини бошлайдилар. Яқин орада улар участка шифокорлари вазифасини бажаришга ўтадилар. Таълимнинг иккинчи босқичи — магистрлик ёки аниқ мутахассислик бўйича етук шифокор бўлиш учун бакалаврлар қўшимча равишда яна камида икки йиллик тайёрлов муддатини ўтайдилар. Айтишимиз керакки, умумий амалиёт шифокорлари тизими шаклланди. Ҳозирги кунда соғлиқни сақлаш соҳасининг биринчи босқичида 2000 дан кўпроқ шундай врачлар ишлаяпти.

Ўрта тиббий таълим тизими ҳам ислоҳ қилинаяпти. Жумладан, 1999 йилда барча тиббиёт институтларида олий малакали тиббий ҳамширалар тайёрлаш бўлими очилди. Ана шу бўлимларни тамомлаган тиббий ҳамширалар универсал тиббиёт жиҳозлари билан таъминланган йирик клиникаларда хизмат қиладилар.

Д.ИБРОҲИМОВА, Самарқанд вилояти:

— Пахтачи туманидаги тиббиёт коллежи қачон очилади?

—Президентимизнинг ташаббуси ва республика ҳукуматининг тегишли қарори асосида янги андозадаги тиббиёт ўқув юртлари — профессионал тиббиёт коллежларини вужудга келтириш бўйича иш олиб борилаяпти. Худди шундай таълим муассасалари Самарқандда, Асакада, Наманганда, Нукусда ташкил этилди. 2005 йилнинг охирида республикада 34 та тиббий коллежлар очилади ва 50 та тиббиёт билим юртлари фаолияти қайтадан ташкил этилади. Самарқанд вилоятининг Пахтачи туманидаги тиббиёт коллежи 2001 йилда албатта ишга туширилади.

Ш.БОЙМУРОДОВ, Самарқанд шаҳри:

— Жарроҳлик маркази клиник ординатурасида пуллик асосда тайёргарликдан ўтаяпман. Биринчи йил учун белгиланган тўловни тўладим, бироқ иккинчи таълим йилида тўлаш имкониятим бўлмай турибди. Нима қилишим керак?

— Яхши биласизки, республикада бепул таълим шакли билан бир қаторда мутахассисларни пуллик тўлов асосида тайёрлаш ҳам жорий этилган. Пуллик тайёрловнинг қайси шаклини танлаш — кишининг ўз ихтиёрида. Мен мавжуд тартиб-қоидани бузиб, сизни бепул таълимга ўтказиш ваколатини зиммамга ололмайман.

Галина Михайловна ЛУДАНИК, Марказий банк ахборот бошқармасининг бош юристи:

— Акам биринчи гуруҳ ногирони. Инсультни бошдан кечиргач, 7 йилдан бери ҳаракатсиз ётибди. Бошқа дори-дармонлардан ташқари унга психотроп препаратлар — аминазин, реланиум керак. Давлат дорихоналарида улар йўқ. Мабодо тижорат дорихоналарида учраб қолса ҳам, нархи жуда қиммат. Имтиёзли рецептлар ҳам ёрдам бермайди. Республикамизга психотроп дорилар келтириладими ва улар дорихоналарга чиқадими?

— Ампулали аминазинни ва унинг ўрнини босувчи ампулали реланиумни (ампулали сибазон) Тошкент шаҳрининг туманларидаги акциядорликка ўтган дорихоналардан имтиёзли ва оддий рецептлар асосида сотиб олишингиз мумкин. Бу дорилар тўғрисидаги маълумотни "Дори-дармон" давлат акциядорлик бирлашмасидан сўранг. Тошкентдаги телефонлар: 42-61-12, 42-33-92.

Султон НОДИРМАТОВ, журналист, Урганч шаҳри.

— Хусусий шифохоналар ва оилавий шифокорлар тўғрисида тез-тез эшитаяпмиз. Бу янгиликлар қачон амалга ошади? Ва улар қандай хизмат кўрсатади?

— Хусусий тиббий тизимни ва тиббий хизмат бозорини ривожлантириш учун хомийлик асосида ёки давлат даволаш-профилактика муассасаларини хусусийлаштириш йўли билан хусусий даволаш-профилактика муассасаларини вужудга келтиришга киришилди. Бунда фақат аҳолига тиббий ёрдам кўрсатишнинг давлатимиз томонидан белгиланган тамойиллари бузилмаслиги керак. Хусусий тиббий муассасалар сони кўпайиб бораяпти. Ҳозирги кунда 1500 дан ошиқроқ хусусий тиббий корхоналар рўйхатга олинган. Шу жумладан, Хоразм вилоятида ҳам 36 та хусусий тиббий муассасалар бор.

Бундан ташқари, республикада 2344 шифокорга хусусий фаолият учун рухсатнома берилган. Ҳозирча Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги маълумотларига кўра, 1634 нафар хусусий шифокор амалий фаолият билан шуғулланмоқда. Тошкент шаҳрида шундай рухсатномани олган 173 нафар шифокордан 50 фоизи элга тиббий хизмат кўрсатаяпти.

Любовь КОМКОВА, пенсионер, Тошкент шаҳри.

— Поликлиникалар, шифохоналар, ташхис марказларини ташхис аппаратлари билан мукаммал жиҳозлаш бўйича иш олиб борилаяптими?

— Мамлакатимизда шошилинч тиббий ёрдам тизими фаолияти тубдан янгиланаяпти. Ҳозирги кунда унинг Самарқандда, Андижонда ва Фарғонада юксак малакали шошилинч тиббий ёрдам кўрсатишга мослаб жиҳозланган филиаллари ишлаб турибди.

Бошқа минтақаларда ташкил этилаётган шошилинч тиббий ёрдам филиаллари яқин орада фойдаланишга топширилади. Шу билан бир қаторда, Фарғона, Сирдарё ва Навоий вилоятларида ҳукуматимиз раҳбарлигида Бутунжаҳон банки лойиҳаси амалга оширилаётганлиги бу вилоятлардаги туман марказий шифохоналарига қарашли 30 та лабораторияни энг замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозлашга имконият беради.

Бундан ташқари, республикамизнинг инвестиция дастури асосида, Онкология илмий-текшириш институтининг радиология лабораториясини мустаҳкамлаш учун 4.63 миллион АҚШ доллари миқдорида, Гулистон шаҳридаги соғломлаштириш маркази учун 2.8 миллион АҚШ доллари миқдорида, Навоий вилоятининг Нурота шаҳридаги туғуруқхона мажмуи учун 1.2 миллион АҚШ доллари миқдорида, Тошкентда Перинатал марказни вужудга келтириш учун 3.2 миллион АҚШ доллари миқдорида замонавий тиббий жиҳозлар сотиб олиш кўзда тутилган.

Ҳукуматимиз томонидан соғлиқни сақлаш муассасаларини юксак технологияли тиббий жиҳозлар билан таъминлаш юзасидан яна бошқа амалий чора-тадбирлар кўрилмоқда. Масалан, сўнгги пайтларда "Сименс" фирмаси ишлаб чиқарган 5 та компьютерли томографлар ва 17 та замонавий рентген аппаратлари республикамизга келтирилди ва ишга туширилди. Шунингдек, "Хоспитекс" фирмасининг 70 та "Скрин мастер плюс" биохимик автомат-анализаторлари ҳам келтирилиб, тиббий муассасаларга ўрнатилди.

Сергей ПРИХОДЬКО, Навоий шаҳри:

— Шаҳарлар ва қишлоқлардаги қуйи босқичдаги тиббиётга диққат-эътибор ва муносабат қандай ўзгараяпти?

— Бугун аҳолига дастлабки тиббий ёрдам кўрсатадиган амбулатория-поликлиникаларнинг моддий-техника асосини кенгайтириш ва такомиллаштириш ишлари олиб борилмоқда. Ҳозирнинг ўзида бюджет маблағларининг 50 фоизи амбулатория-поликлиника тармоғини яхшилашга йўналтирилди. Бундай фаолият изчил давом эттирилади. Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан тасдиқланган қишлоқдаги тиббиёт муассасалари инфратузилмасини ривожлантириш дастурининг бажарилиши тўғрисида алоҳида тўхталмоқчиман. Ана шу дастур асосида 1281 та қишлоқ врачлик пунктлари бунёд этилди. Улардан 605 таси махсус ишлаб чиқилган лойиҳа бўйича қурилди ва зарур тиббий жиҳозлар билан таъминланди.

Ўтган йилдан бошлаб Фарғона вилоятида Бутунжаҳон банки томонидан молиялаштирилган лойиҳани амалга оширишга киришилди. Бу вилоятда қишлоқ аҳолисига амбулатория-поликлиника хизмати кўрсатишнинг номарказлаштириш ва аҳоли жон бошига молиялаштириш тамойилларига асосланган мутлақо янги андозаси яратилмоқда. Яқин ўртада бундай тажрибалар Сирдарё ва Навоий вилоятларида ҳам синаб кўрилади. Лойиҳада қишлоқ врачлик пунктларини тиббий мебеллар, дори-дармонлар билан таъминлаш ҳамда умумий амалиёт врачларини ривожланган мамлакатларга юбориб, хорижий мутахассислар ёрдамида малакасини ошириш ҳам режалаштирилган.

Онабиби МАТКАРИМОВА, Урганч тумани:

— Дори-дармонлар нархини тартибга солиш бўйича чора-тадбирлар кўрилаяптими?

— Бутун дунёда дори-дармонлар қимматбаҳо маҳсулот ҳисобланади. Давлатимиз томонидан маҳаллий фармацевтика саноатини шаклллантириш борасида кўпгина ишлар қилиняпти. 24 миллиондан кўпроқ аҳолиси бор мамлакат учун етарли миқдордаги дори-дармонларни валютага сотиб олишнинг ўзи бўлмайди. Аҳолини дори-дармонлар билан таъминлашдаги бош йўналиш ҳам бу ноёб маҳсулотни харид қилишга ҳар кимнинг қурби етишига эришишдир. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш мақсадида дори-дармонлар нархининг ўсиб боришининг олдини олиш механизмларини жорий этмасдан туриб, аҳолининг саломатлигига эришиш қийин.

Бундай ҳолат ҳукуматимиз эътиборидан четда қолиши мумкин эмас эди. Шу боисдан, ўтган йилнинг феврал ойида "Дори-дармон воситаларини ва тиббий йўналишдаги буюмларни сотишни тартибга солиш тўғрисида" давлат қарори қабул қилинди. Ушбу қарорга асосан дори-дармонларга қўйилган тижоравий устама нархларни чегаралаш тадбирлари кўрилмоқда. Жумладан, улгуржи тарзда сотиб олинадиган дори-дармонларга устама нарх — воситачилар миқдоридан қатъи назар — 20 фоиздан, чакана нарх эса 25 фоиздан ошмаслиги керак. Дори воситаларига белгиланган нархнинг бундай тартиби, мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча дорихона муассасаларига жорий этилди.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида мазкур қарорнинг бажарилиши устидан бевосита назорат олиб бориш иши билан шуғулланувчи Назорат инспекцияси ва унинг вилоятлардаги бўлимлари ташкил этилган.

Людмила Федоровна МОРОЗОВА, уй бекаси, Тошкент шаҳри

— 15 ёшли қизим қандли диабетга чалиниб қолди, 1998 йилдан буён Россия фуқароси ҳисобланади. Бироқ жўнаб кетишга улгурмади. Шифохоналарда унга, даволаниш учун тўла-тўкис пул тўлайсан, дейишаяпти.

— Мавжуд қонунга биноан, Ўзбекистон фуқаролари учун қандли диабет хасталигидан даволаниш бепул. Бошқа мамлакат фуқаролари учун — фақат шошилинч тиббий ёрдамдан ташқари барча даволаниш жараёнлари — пуллик.

Муҳаммад ҚУДРАТОВ, Пешку тумани, Бухоро вилояти:

— Ўғлимда юрак пороги бор. У Тошкентда операция қилинган. Бироқ шифокорлар чет элда даволанишни маслаҳат беришмоқда. Бунинг имконияти борми?

— Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузурида беморларни чет давлатлардаги клиникаларга кўрикдан ўтиш ва даволаниш учун жўнатишга ҳозирловчи комиссия тузилган. Комиссия ҳар ойнинг биринчи душанба куни кенгаш ўтказади. Бу комиссия маҳаллий соғлиқни сақлаш ташкилотининг йўлланмаси, тегишли тиббий ҳужжатлар, Соғлиқни сақлаш вазирлиги бош мутахассисларининг сўнгги хулосаси асосида беморни чет давлатга даволаниш учун юбориш заруриятини тасдиқловчи қарор чиқаради. Бироқ беморнинг республикадан ташқарида даволанишини молиялаш масаласи Соғлиқни сақлаш вазирлигининг зиммасида эмас.

Мўътабар АБДУЛЛАЕВА, Тошкент шаҳри:

— Эрим икки марта юрак пороги жарроҳлигини бошдан кечирди. Энди юрак қопқоқчаси (клапани)ни алмаштириш учун учинчи марта операцияга ётиши керак. Биз кимга мурожаат қилсак бўлади? Юрак жарроҳлиги ва юрак қопқоқчаси (клапани)нинг нархи қанча?

— Бундай жарроҳлик учун хорижий клиникаларда жуда катта пул тўланади, бизда эса бу харажатларни давлат ўз зиммасига олаяпти. Бунинг учун сизлар В.Воҳидов номидаги Жарроҳлик илмий марказининг йўл-йўриқ берувчи поликлиникасига келишингиз керак. Юрак қопқоқчасини алмаштириш жарроҳлиги эса бепул бажарилади.

Аҳмаджон ЮСУПОВ, Наманган вилояти, Уйчи тумани:

— Вилоятимиз доривор гиёҳларга бой. Менимча, ана шундай ўсимлик хомашёлари бор жойда хусусий дори-дармон саноатини ҳам йўлга қўйиш мумкин. Бу масалага Соғлиқни сақлаш вазирлиги қандай қарайди?

— Республикамиз чиндан ҳам доривор ўсимликлар ўлкаси ва улар дори-дармонлар ишлаб чиқариш учун хомашё манбаидир. Наманган вилоятининг Поп туманида доривор гиёҳларни етиштирадиган хўжалик бор. Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Фармокология саноати давлат қўмитаси ўз табиий хомашё манбаларимиздан фойдаланишга ва мамлакатимиз фармацевтика саноатини йўлга қўйишга катта эътибор бераяпти. Бу — истиқболли йўналиш ва уни қўллаб-қувватлаймиз.

Эркин НИЗАЕВ, Қарши шаҳри:

— Кўпгина даволаш муассасаларида таъмагирлик бор. У қачон тугатилади?

— Айтишим керакки, сўнгги пайтларда Соғлиқни сақлаш вазирлиги Назорат инспекцияси тузилиб, 1700 марта текширув ўтказилди. 179 нафар тиббиёт ходими ишдан олинди, 900 нафардан кўпроқ тиббиёт ходимидан жарима ундирилди, 59 та иш прокуратурага топширилди. Вазирлик нопок қўлли, касбимизга доғ туширувчи тиббиёт ходимларига нисбатан муросасиз курашни давом эттиради. Бу ишда бизга фуқароларнинг ўзи ҳам ёрдам бериши керак. Таъмагирлик ҳолатлари юз берса, Соғлиқни сақлаш вазирлиги Назорат инспекциясига қуйидаги телефон орқали қўнғироқ қилинг: 144-16-06.

Гулбаҳор РАЖАБОВА, Сурхондарё вилояти, Қумқўрғон тумани:

— Менинг бир танишим ўғлини маҳаллий шифохоналарда даволатиб, ҳеч бир фойда топмади. Тошкентга бориб ўғлининг дардини аниқлади ва даволатиб қайтди. Шу боисдан, Тошкентдан йирик мутахассислар чақирилиб, туман шифохоналарида оғир беморлар бўйича консилиумлар уюштирилса бўлмайдими?

—Республикамизнинг етакчи клиникалари мутахассислари тез-тез туманлардаги шифохоналар раҳбарларининг илтимосига кўра, сафарларга чиқишиб консультация ва консилиумлар ўтказиб келишяпти, бу ҳар бир беморнинг «Фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисида»ги Қонунда ёзиб қўйилган ҳуқуқи. Аҳоли соғлигини мастаҳкамлаш мақсадида бундай тадбирлар бундай кейин ҳам мунтазам уюштириб борилади.

Нурилла ОМОНОВ, Самарқанд вилояти Кўшработ тумани:

— Қишлоқ жойларида даволаш-профилактика ишларини уюштиришга доир кўпгина масалаларнинг ҳал этилиши кўп ҳолларда туман марказий шифохоналари бош шифокорларига боғлиқ. Бироқ ҳозирги кунда аксарият шифохоналарни клиника ишларидан йироқ ёки маҳаллий раҳбарларнинг қариндош-уруғлари бўлган шахслар бошқараяпти. Уларни лавозимидан олиш қийин. Бундай ҳолларга вазирлик қандай муносабатда бўлаяпти?

— Сиз кўпгина муаммоларнинг ҳал қилиниши тумандаги соғлиқни сақлаш муассасалари раҳбарлиги, туман марказий шифохоналари бош шифокорларига боғлиқ деб, масалани тўғри қўйяпсиз. Бу масалада вазирлигимизнинг тутган йўли аниқ ва у ҳукуматимиз томонидан маъқулланган. Шу йилнинг май ойида республика вилоятлари ва туманларида даволаш муассасалари раҳбарлари билан учрашув ўтказилади. Унда, жумладан, сиз кўтарган масала ҳам кўриб чиқилади. Бундан ташқари, шу йилдан бошлаб туман марказий шифохоналарининг бош шифокорлари ва улардан юқорироқ лавозимдаги тиббиёт раҳбарлари Соғлиқни сақлаш вазирлигида суҳбатдан ўтгач, муқобил танлов асосида сайланадилар.

Йўлдош НУРМАТОВ, ўқитувчи, Урганч шаҳри:

— Оролбўйи минтақасида яшовчи оналар ва болаларнинг саломатлигини яхшилаш учун қандай ишлар қилинаяпти?

(Худди шундай савол билан вазирга Қорақалпоғистон Республикасининг Беруний туманида яшовчи фермер Ўрозбой Жуманиёзов ҳам мурожаат қилди).

— Экологик зарарли шароитда яшаётган минтақа аҳолисига тиббий ёрдам кўрсатиш кенг кўламдаги давлат дастури асосида фаолият олиб борилмоқда. Энг сўнгги тадбирлардан бири шуки, ДОТС (сил касалига қарши кураш) дастури бўйича Германия тараққиёт банки 5 миллион дойч-марка миқдорида маблағ ажратди. Ҳукуматимиз ташаббуси билан вужудга келтирилган скрининг маркази туғилаётган болаларнинг саломатлик ҳолатини олдиндан аниқлашдек мураккаб вазифани амалга ошираяпти. Бу йил ҳам Оролбўйи аҳолисини ижтимоий-тиббий ҳимоялашни кучайтириш мақсадида кўпгина янги тадбирлар режалаштирилган.

Набижон АЗИМОВ, фармоколог, Фарғона шаҳри:

— Биз ўз дорихоналаримизда бир қатор дори-дармонларни тайёрлашимиз мумкин. Бироқ Россиядан хомашё келтиришга рухсатномамиз йўқлиги ишга халақит бераяпти. Бизга ёрдам бўладими?

— Четдан келтирилган хомашё асосида дори-дармон ишлаб чиқариш Соғлиқни сақлаш вазирлигининг дори-дармонлар сифатини назорат қилиш Бош бошқармасининг сертификати бўлгандагина рухсат этилади.

Ҳамдам МАҲКАМОВ, пенсионер, Тошкент шаҳри:

— 2 ёшли неварам Икромов Азиз 1 апрел куни Тошкентдаги 4-Болалар юқумли касалликлари шифохонасининг соғломлаштириш бўлимига овқатдан заҳарланиш ташхиси билан тушди. Лекин қизим дори-дармонлар учун 18 минг сўм тўламагунигача болани даволашни бошлашмади. Шифохонада атроф-муҳит ифлос, санитария ҳолати ачинарли, бутун бўлимда битта "градусник"...

— Бу шифохонага зудлик билан вазирлигимиз Назорат инспекцияси ходимлари бориб, ҳақиқий аҳволни текширувдан ўтказади.

Саъдулла КАРИМОВ, Урганч тумани.

— Бир неча йилдан буён тумандаги болалар шифохонаси қурилиши чала ётибди. У қачон қурилиб, ишга туширилади?

— Бу қурилишни вилоят ҳокимияти олиб бораяпти. Ҳозирча қурилиш ишлари ҳажми 25 фоизга бажарилган. Бу йил бюджетдан Хонқа туманидаги туғуруқхона, Янгибозор ва Янгиариқ туманларидаги марказий шифохоналар қурилишига маблағ ажратилган. Бу қурилишлар шу йилнинг охирида тугалланади. Кейин сиз айтган болалар шифохонаси, албатта, қуриб битказилади.

Равшан ИКРОМОВ, Сурхондарё вилояти:

— Ўзимизнинг "Сурхон-Ажанта- Фарма" қўшма корхонаси каби маҳаллий саноатимизда дори-дармонлар ишлаб чиқарилаётган бўлса-да, ҳамон четдан дори-дармонлар сотиб олишга нега устуворлик берилаяпти?

— "Сурхон-Ажанта-Фарма" қўшма корхонасида дори воситалари хомашёсини сотиб олишда айрим қийинчиликлар туғилди. Ҳозирги кунда ҳукуматимиз ёрдам бериб, бу корхонага хомашё харид қилиш учун аниқ мақсадли маблағ ажратилди. Бу ерда иш тез орада қайта йўлга қўйилади. Дори-дармонлар сотиб олишда эса вазирлигимиз "Нарх-сифат" муносабатларидан келиб чиқади ва энг сифатли дори-дармонларни оқилона нархларда харид қилишга эътибор бераверади.

Маҳмуд ИЛҲОМОВ, ишчи, Тойлоқ тумани:

— Республикамизда Оврупо андозаларига жавоб берадиган болалар ва туғуруқхона муассасалари борми?

— Ҳа, бор. Акушерлик ва гинекология илмий-текшириш институти, педиатрия илмий-текшириш институти клиникалари, Тошкентдаги Перинатал марказ, шунингдек пойтахтимиздаги 3-туғуруқхона мажмуаси, 3-аёллар тиббий консультацияси, Андижон вилоятидаги кўп йўналишли болалар шифохонаси, Нукусдаги республика туғуруқхона мажмуаси Оврупо андозалари талабларига жавоб беради.

Гулбаҳор РАЗЗОҚОВА, Чироқчи тумани:

— Мен ўзим шифокорман. Қашқадарё вилоятида оналар ўлими ўтган йилдагига нисбатан бироз кўпайди. Бироқ бундай аҳволнинг олдини олиш ўрнига яшириш ҳолати мавжуд. Бу айниқса Чироқчи, Косон, Қарши туманларида кўзга ташланди. Шу боисдан, Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан мазкур туманларнинг бош шифокорларини ишдан олишга қарор қилинган эди. Лекин шу пайтгача улар, жумладан, Чироқчи тумани марказий касалхонасининг бош шифокори Холиёр Қодиров ўз лавозимида ишлаб келаяпти. Бу шифохонада йўл қўйилган жиддий молиявий камчиликлар учун кассир қамалиб кетди. Х.Қодировнинг ишдан олиниши тўғрисидаги вазирлик қарори бажарилмаяпти. Бундан хабардормисиз?

— Қашқадарё вилоятида вазирлик комиссияси иш олиб бориб, йўл қўйилган суиистеъмоллик ҳолатлари очиб ташланди. Туманлардаги бир неча бош шифокорлардан ташқари вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи А.Ҳазратқулов ҳам лавозимидан озод этилди. Бу иш охирига етказилади.

— Иккинчи савол: Чироқчи туманида микропедиатрлар акушер-гинеколог бўлиб ишлаб, икки ҳисса иш ҳақи олишаяпти. Бу тўғрими? Мен олий маълумотли акушер-гинеколог бўлсам-да, ўз мутахассислигим бўйича ишга жойлаша олмай юрибман.

— Акушер-гинекологлар етишмаган ҳудудларда яқин даврларда микропедиатрлар бу иш билан шуғулланишга рухсат этилган эди. Бугун туманларда мутахассислар етарли. Демак, ҳамма ўз ўрнида ишлаши керак. Сиз эса вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасига учрашинг, албатта ёрдам беришади.

С.ТЎХТАЕВА, Бухоро вилояти, Ғиждувон тумани.

— Бу йил миқим шароитли даволаш муассасалари, поликлиникалар, "Дори-дармон" дорихоналари тармоғи учун дори-дармон сотиб олиш учун давлат бюджетидан қанча маблағ ажратилди?

— 2000 йилда давлат томонидан шу мақсадда 7 миллиард сўм ажратилган. Унинг 60 фоизи муқим шароитли даволаш муассасалари беморлари учун, 40 фоизи — амбулатория поликлиникалари муассасалари учун ажратилган.

Татьяна КУЛИКОВА, Тошкент шаҳри.

— Республика фуқаролари қандай ва қайси шароитларда бепул тиббий ёрдам олишлари мумкинлигини санаб кўрсата оласизми?

— 1998-2005 йилларга мўлжалланган соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Концепциясига мувофиқ, тиббий-санитария хизматларнинг кафолатланган ҳажми доирасида давлатимиз аҳолини бепул тиббий хизмат билан таъминлайди. Бу — шошилинч тиббий ёрдамни, соғлиқни сақлашнинг дастлабки босқичидаги тиббий хизмат кўрсатишни, аҳолини юқумли касалликларга қарши вакцина билан таъминлашни ўз ичига олади. Булардан ташқари, ижтимоий хавфли касалликлар (сил касаллиги, онкологик, руҳий, наркологик), эндокринологик ва касб касалликлари билан оғриган шахсларга бепул махсус тиббий ёрдам кўрсатилади. Шунингдек кичик болаларни тиббий кўрикдан ўтказиш ва даволаш (тўловли шифохоналардан ташқари), 1-17 ёш ўртасидаги ўсмирларни кўрикдан ўтказиш ва даволаш, ҳарбий чақириқ ёшидаги ўсмирлар (18-27 ёшдагилар) чақириқ комиссиялари йўлланмаси билан келишса, уларга бепул тиббий хизмат кўрсатилади. Пуллик хизматга ўтган тиббий муассасалардан ташқари, туғуруқхоналардаги тиббий ёрдам (тўловли шифохоналардан ташқари), давлат даволаш-профилактика муассасаларига тушган имтиёзли тоифадаги беморлар (ногирон уруш фахрийлари, мутлақо етимлар)га ҳам бепул хизмат кўрсатилади.

Урхон ЖАББОРОВ, Тошкент шаҳри:

— Нега дорихоналарда дори-дармонларнинг нархи, шифохоналар ва поликлиникаларда пуллик тиббий хизматнинг миқдорлари ҳақида эълонлар ёзиб қўйилмаган?

— Дорихоналарда дори-дармонлар нархининг эълон тахталарига ёзиб қўйилмаганлиги ва тиббий хизмат учун прейскурантларни кўрсатмасдан пул олиниши ҳамда тўлов далолатномасининг эгаларига берилмаслиги қонунни қўпол равишда бузишдан бошқа нарса эмас.

Турғунбой МАМАТҚУЛОВ, Сирдарё вилояти, Боёвут тумани:

— Энг зарур дори-дармонларга аҳоли эҳтиёжини қондириш мақсадида қандай чора-тадбирлар кўрилаяпти?

— Ўтган йили даволаш муассасалари томонидан 4 миллиард 342 миллион сўмга дори воситалари ва тиббиёт буюмлари сотиб олинди. Бундан ташқари, давлат томонидан махсус ажратилган 100 миллион сўмга сил касаллигига қарши препаратлар олинди. Йил мобайнида ҳукуматлараро келишув асосида Украинадан 832,5 минг АҚШ доллари миқдорида дори-воситалари олиниб, даволаш муассасаларига тақсимланди. Россиялик ҳамкорлардан ўтган йилда шошилинч тиббий ёрдам учун 123 миллион сўмга дори-дармонлар харид қилинди. Ўзбекистон фармацевтика саноати 1 миллиард 376 миллион сўмлик дори-дармон ишлаб чиқариб, даволаш муассасаларига етказиб берди. Булардан ташқари, ҳукумат томонидан Оврупо мамлакатларидан энг зарур дори-дармонларни харид қилиш учун 5 миллион АҚШ доллари ҳажмида маблағ ажратилди. Булар — антибиотиклар, қандли диабетни пасайтирувчи, наркоз, руҳий-асаб, ўсма, юрак-томир касаликларида қўлланиладиган ва бошқа препаратлардир. Кўриб турибсизки, мамлакат раҳбарияти аҳолининг дори-дармонларга ва тиббий буюмларга бўлган эҳтиёжини қондириш учун кўп ишлар қилаяпти.

Афсуски, газетанинг қисқа майдони барча саволлар ва уларга вазирнинг жавобларини тўла ёритиш учун имконият бермайди. Бироқ тилга олинган маълумотлар ҳам ватандошларимизни соғлиқни сақлаш соҳасидаги қандай масалалар қизиқтираётганлиги, юз бераётган ўзгаришлардан нималарни кутаётганликларини ва тиббиёт тизими ходимларидан қандай умидлар билан яшаётганини кўрсатиб турибди.

Билмадик, сизга ҳам айрим саволлар жўн, улар билан вазирга мурожаат қилиб, унинг вақтини олмаса ҳам бўладигандай туюлмаяптими? Ахир уларнинг аксариятига жойлардаги маҳаллий шифокорларнинг ўзи жавоб бериши мумкин-ку. Бироқ бундай саволларнинг вазир олдига қўйилаётганлиги аҳоли билан тиббий хизмат ходимлари ўртасидаги муносабат муаммолардан ҳоли эмаслигини кўрсатиб турибди. Тўғри, бевосита мулоқот пайтида ўзларига кўрсатилаётган тиббий ёрдам учун миннатдорчилик ҳис-туйғуларини изҳор этаётган одамлар ҳам бор. Ва бундай ҳолат тиббиётда муаммолар билан бир қаторда муносиб ютуқлар ҳам борлигини кўрсатади, албатта.

Хуллас, Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири билан газетхонларимизнинг бевосита мулоқоти, назаримизда, фойдали бўлди ва у тиббиёт тизимининг келгуси фаолиятини режалаштириш учун зарур хулосаларни бериши, шубҳасиз.

Бевосита мулоқот ҳисоботини Михли САФАРОВ ва Людмила КУЧЕРЕНКОлар тайёрлашди.

ЎЗБЕК КУРАШИ:

ОЛИМПИАДА САРИ ЗАЛВОРЛИ ОДИМЛАР

Шаҳрисабзда Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун Амир Темур хотирасига бағишланган III анъанавий халқаро турнир ниҳоясига етди

Ватанимиз азалдан довруғи етти иқлимга таралган паҳлавонлар юрти. Кураги ерга тегмайдиган полвонлар диёри. Шунинг учун ҳам бу ўлкада ўтказиладиган алплар бел олишувига кўпгина мамлакатларнинг номдор полвонлари ташриф буюради, ғолиблик нашидаси суриш учун майдонга чиқади. Бу сафар улар қадимий ва навқирон шаҳри Кешда тўпландилар.

Турнир олдидан мағрибу машриқдан келган полвонлар, расмий меҳмонлар бобомиз Амир Темур ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди. Шаҳрисабзнинг тарихий ёдгорликлари, диққатга сазовор жойларига саёҳат уюштирилди.

«Ҳисор» ўйингоҳи. Бу ерга тонг саҳардан одамлар оқиб кела бошлади. Улар интизорлик билан мусобақа бошланишини кутишарди. Ва, ниҳоят, майдонга иштирокчи спортчилар ҳамда ҳакамлар гуруҳи саф тортиб чиқиб кела бошлашди. Томошабинларнинг ўша пайтдаги олқишини, шодланишларини сўз билан таърифлаш қийин. Турнирнинг расмий очилиш маросимида Қашқадарё вилояти ҳокими Шуҳрат Бегматов, Халқаро кураш ассоциацияси президенти Комил Юсупов, республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Баҳодир Махситов барчани кураш байрами билан табриклаб, полвонларга омад тиладилар.

Ўзбекистон Республикаси Мадҳияси янгради. Жамоалар сардорлари мусобақа байроғини кўтаришди.

Шундан сўнг гиламга эндигина полвонлик яктагини кийиб, белбоғ боғлаган болалар чиқиб, ўзларининг маҳоратини намойиш этишди. Ёш полвонларни қарсак ва олқиш билан кузатаётган томошабинлар бир вақтнинг ўзида майдон марказида 70-80 яшар отахонларни қарши олишди. Умр бўйи кураш тушиб, ҳозиргача гиламни тарк этмаган бу кекса полвонлар ёшлар ҳавас қилса арзигулик кураш усулларини кўрсатишди.

Асосий баҳслар бошланди. Ҳайқириқлар, хитоблар. Кимдир рақибини силтаб отди. Бошқаси тенг олишди. Яна бириси ўзи қўллаган усулдан кураги ерга тегди. Тўртинчи бир жуфтлик беллашувида сониялар ичида баҳс тақдири ҳал қилинди. Ахир, буни кураш дейишади. Унда фақат кучли ғалаба қилади. Шунинг учун ҳам у ҳалол спорт тури, деб таърифланади. Баъзи ҳолларда ҳатто рақибининг ўзидан кучлилигини сезган спортчи таъзим қилиб мағлубиятини «жанг»сиз тан олади. Бу ҳам мардликнинг бир тури.

Хуллас... мағлублар даврани тарк этаверди. Ғолиблар кейинги босқичга чиқишди. Ярим финал. Жуфтликларда – Цветков (Болгария)-Цминдашвили (Грузия) ва Э. Маҳмарасулов, Б. Авазовлар рўбарў келишди. Биринчи жуфтлик баҳсида грузиялик полвоннинг қўли баланд келди. Эрали ва Баҳром полвонлар бел олишида ғолибни аниқлаш анча қийин кечди. Зеро, ҳар иккиси ҳам Ўзбекистонимизнинг энг сара курашчиларидан. Шунинг учун ҳам тенг олишишди. Ва ҳакамлар фаол ҳаракатига қараб финалга Б. Авазов чиқишини эълон қилишди.

Охирги беллашув. Гиламда Грузиянинг алп йигитларидан Цминдашвили ва ўзбегимнинг чайир ўғлонларидан Баҳром полвон. Икки баҳодирнинг олишишини кўринг. Бири йўлбарсдай ташланади, иккинчиси чап беради. Ҳа, кучлар тенг. Бундай ҳолатда рақибнинг хатосини илғай билиш зарур. Баҳром полвон шундай қилди. Цминдашвилининг биргина нотўғри ҳаракатидан фойдаланиб, уни кўтариб ерга урди. Ҳалол ғалаба қилди.

Бутун ўйингоҳ ларзага келди. «Ўзбекистон, Баҳром» деган ҳайқириқлар қулоқни жумбушга келтирди. Журналистлар ғолибни ўраб олиб, саволга тутишмоқда.

– Мамнунлигим шундаки, биз курашчиларга мутасаддилар томонидан жуда катта шароитлар яратилмоқда. Мана шундай катта турнирнинг учинчи бор ташкил этилиши ҳам кураш ривожига ва курашчиларга ҳукумат миқёсидаги эътибордан-да, ахир. Билагимда кучим бор экан, халқимнинг ишончини оқлашга ҳаракат қиламан, — деди Баҳром.

Энг ҳаяжонли лаҳзалар. Ҳурмат шохсупасининг биринчи поғонасига Баҳром полвон Авазов кўтарилди. Унинг чап ёнида грузиялик спортчи, ўнг томонида эса болгариялик Ц. Цветков ва Э. Маҳмарасуловлар.

Ғолибга бош мукофот – Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини – «Нексия» автомобилининг калити топширилди. Иккинчи ўрин соҳибига «Дамас» микроавтобуси насиб этди. Қолган совриндорлар ҳам телевизор, видеомагнитофонлар, гиламлар билан тақдирланишди.

Чапдаст ҳаракатлари билан мухлисларда катта таассурот қолдирган грузиялик полвон билагидаги кучи туфайли эришган автомобилида ўйингоҳ бўйлаб сайр қилаяпти. Унинг шу лаҳзалардаги кечинмалари билан қизиқдик.

– Биласизми, бунчалик кўп томошабин олдида майдонга чиқиш жуда катта масъулият талаб қилади, - деди у. – Ўзбек полвонларининг кучлилигини олдиндан билсам-да, имкони борича ғалаба қилишга интилдим. Ниятим холис экан, мана, финалгача етиб келдим. Қувонарли томони шундаки, бугунги кунда нафақат юртингизда, балки бутун дунёда ўзбек курашига қизиқиш кучайган. Жумладан, Грузияда ҳам. Тўғриси, бу ерга келиб машина миниб кетаман, деб ўйламагандим. Республикангизда ишлаб чиқарилган мана шу «Дамас» менга бир умр меҳмондўст ва ширинсухан халқингизни, мафтункор Ўзбекистонни эслатиб туради.

Ўзбек кураши ҳақида қай бир хорижлик билан суҳбатлашманг, тўлқинланмасдан гапира олмайди. Биргина томошабинларнинг гавжумлигидан улар курашнинг обрўйи, нуфузи қанчалик юқори эканлигидан ҳайратланишади. Курашнинг ҳақиқатдан ҳам XXI аср спорти эканлигига тан беришади, Олимпиада ўйинлари қаторидан жой олиши шубҳасиз, дея таърифлашади. Иншооллоҳ, шундай бўлгай. Бунинг учун барча асослар бор. Шунинг учун ҳам Олимпиада сари ташланган илк қадамлар қисқа вақт ичида залворли одимларга айланди. Курашга бўлган қизиқиш тобора кучаймоқда. Турфа турнирлар кўпаяётир. Улар юксак савияда ўтказилаяпти.

Озод РАЖАБОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
СУРАТЛАРДА: мусобақа пайтидан лавҳалар.
М. АМИН, Ш. ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

ҲАММАНИНГ ИШИ

2000 — Соғлом авлод йили

Соғлом авлод тарбияси билан шуғулланиш фақатгина халқ таълими, соғлиқни сақлаш соҳалари ходимлари, оила, жамоатчиликнингина ишими? Яқинда Фарғона вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг мувофиқлаштирувчи кенгашида шу долзарб саволга жавоб излашга ҳаракат қилинди.

Кенгаш кун тартибига бу масаланинг қўйилгани бежиз эмас. Чунки соғлом авлод тарбияси умумдавлат, умуммиллат даражасига кўтарилгандагина чинакам самара беради. Вилоятдаги ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг барча тизимлари ходимлари иштирок этган машваратда ҳам шундай хулосага келинди. Бунга шу долзарб соҳадаги ишлар анча ташвишли эканлиги, айниқса, ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган шахслар фарзандларининг тақдири, бу соҳадаги қарорлар ижросини таъминлаш юзасидан суд-прокурор амалиёти таҳлиллари ҳам далолат бериб турибди. Агар 1998 йилда ота-оналарни фарзандларига бўлган ҳуқуқларидан маҳрум қилиш юзасидан судларга 8 та даъво аризаси киритилган бўлса, ўтган йили шундай аризалар 15 тага етди. Энг ачинарлиси, бизнинг турмуш тарзимиз, қадриятларимизга ёт, айрича қилмишлар туфайли 27 бола меҳрибонлик уйларига жойлаштирилди.

Кенгаш йиғилишида ҳар бир ҳолат бўйича кўрилган ишлар атрофлича таҳлил қилиниб, соғлом авлод тарбияси жамиятдаги ҳар бир бўғиннинг, ҳамманинг ҳар кунги иши бўлиши лозим деган мантиқий хулосага келинди. Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг ҳар бир йиғилишида бу долзарб масала эътибордан четда қолмаслиги уқтириб ўтилди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Божхонада

«ПЕПСИ-КОЛА» ИДИШИДА...ГЕРОИН

Бекобод туманидаги «Ойбек» божхона пости хизматчилари 438 грамм героин моддасини «Пепси-кола» идишига жойлаб ўтиб кетаётган қонунбузарни ушлашди. Шу ерда 220 грамм героин билан бошқа бир қонунбузар — Р. Зоидова фаолиятига ҳам чек қўйилди. «Ғишткўприк» божхона постида Россияга йўл олган «Мицубиси» русумли автобус кўрикдан ўтказилганида, фуқаро Р. Ҳасановага тегишли буюмлар орасидан 3103 грамм гиёҳванд модда топилди.

«Туркистон-пресс».

ТАШКИЛОТ
ДУ-20, ДУ-50 мм, ДУ-76 мм.ли пўлат қувурлар сотади.
Мулоқот учун телефонлар:
41-31-72, 41-29-94, 41-25-72,
41-22-61, 41-27-04, 46-19-46.
2647

ТОЛИҚИШ СЕЗАЯПСИЗМИ?
ҲАР КУНИ
ҚАБУЛ ҚИЛИНГ

ТРИДЦАТЬ ПЛЮС
Атиги 2 дона капсула, ўзингизни кун бўйи бардам ҳис қиласиз.
ХАЙР ТОЛИҚИШ, ЯШАСИН БАҲОР!
2750

«MALVIL» МЧЖ саноат электр жиҳозларини жаҳондаги машҳур корхоналардан бевосита етказиб беради.
АККУМУЛЯТОРЛАРНИ КУЧЛАНТИРУВЧИ ВА ДВИГАТЕЛЛАРНИ ЮРГИЗУВЧИ ҚУРИЛМАЛАР (12; 24V)
Ишлаб чиқарувчи:
Италия (CEMONT).
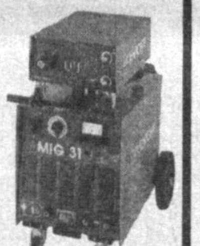
ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЛАШ ЖИҲОЗЛАРИ
Ишлаб чиқарувчилар:
Италия (CEMONT), Украина (SELMA).

КАФОЛАТ.
ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАР ЕТКАЗИБ БЕРИЛАДИ.
ТЕХНИК ХИЗМАТ.
2771
700000, Тошкент ш., В. Малясов кўчаси, 3, 113,115-хоналар.
Тел.: (998-71) 120-68-36, (998-712) 41-31-24, 30-20-36. E-mail: malvil @ operamail. com.

ЁШЛАР, СИЗЛАР УЧУН!
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ
«СОҒЛОМ АВЛОД» ЙИЛИ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН 2000 ЙИЛДА
ҚИСҚА МУДДАТЛИ ОМОНАТНИНГ
«ЯНГИ АВЛОД» ДЕБ АТАЛГАН ЯНГИ ТУРИНИ
таклиф этади
Йилига 36% даромад келтирадиган омонатга маблағлар шу йил 17 апрелдан 20 декабргача қабул қилинади (даромадлар ҳар ойда тўлаб борилади).
Бир ой учун ҳисоблаб ёзилган фоизлар олинмаган тақдирда, улар қўйилмангизга қўшилиб боради, фоизлар эса капиталлаштирилади.
Омонат 16 ёшдан 25 ёшгача бўлган шахсларга очилади.
Омонатни сақлаш муддати 2001 йилнинг 3 январига қадар.
«Таътил» омонати (3 ой муддатли) бўйича фоиз ставкалари оширилиб, йилига 36%, ҳар ойда капиталлаштириш эса - йилига 42,6% бўлганлиги тўғрисида ҳам маълум қиламиз.
Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки — сармоянгиз даромадлилиги ва сақланишига кафолатдир.
Қўшимча маълумотларни қуйидаги телефонлар орқали: (998 71) 137-62-83, 137-62-80 ёки Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг исталган бўлим ва филиалидан олишингиз мумкин.
NBU
2762

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги "GOFA" хусусий фирмаси тугатилади. Окпо коди 16111121,
Эътироз ва даъволар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, У. Орипов к.и, тел: 98-25-63.

Фарғона вилояти ҳокимлигининг мукаммал қурилиш бош бошқармасининг думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Иқтисодиётни ислоҳ қилиш масалалари ва тадбиркорлик қўмитаси қўмита аъзоси, Олий Мажлис депутати Т. Ҳамроевга онаси

Хадича момо МИРЗАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Матбаа ва ҳиссадорлик жамиятларини мувофиқлаштириш бошқармаси бошлиғи Абдураҳмон Раззоқовга синглиси

Мунаввар РАЗЗОҚОВАнинг

бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»
МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси
Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ
Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), С. ЗИНИН, М. МИРАЛИМОВ, С. МУҲИДДИНОВ, Ш. РИЗАЕВ, М. САФАРОВ, Р. ФАРҲОДИЙ, И. ХУДОЁРОВ, И. ШОҒУЛОМОВ, О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. ҲОШИМОВ.
БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Ахборот, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик — 132-11-15;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.
Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 286, 23728 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.
Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ. Навбатчи муҳаррир — О. РАҲИМОВ. Навбатчи — О. РАЖАБОВ. Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.
МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 22.15
1 2 3 4 5 6